Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 26 февраль 1974 йил сешанба ◆ № 48 (15.828) ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

● ИШЧИЛАР СИНФИ ЁШ ГВАРДИЯЧИЛАРИНИНГ БЕШ ЙИЛЛИКДА ИККИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚНИ БАЖАРИШ ЮЗАСИДАН БОШЛАГАН ТАШАББУСИ ИЗДОШЛАРИ КЎПАЯВЕРСИН.

● ЯНГИ ТАШАББУС — ИЖОДКОРЛИК, МЕҲНАТГА КОММУНИСТИК МУНОСАБАТДА БЎЛИШ, ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАРНИ БАЖАРИШ УЧУН АСТОЙДИЛ КУРАШ ОЛИБ БОРИШ НАМУНАСИДИР.

● ТАШАББУСКОРЛАР ЎЗ МАЛАКАЛАРИНИ ОШИРИШ, ТУРДОШ КАСБЛАРНИ ЎЗЛАШТИРИШ, ПРОГРЕССИВ МЕҲНАТ УСУЛЛАРИ ВА РАЦИОНАЛИЗАЦИЯНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ҲИСОБИГА МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИ ОШИРАМИЗ ДЕМОҚДАЛАР.

● МУХТОР ҲАБИБУЛЛАЕВ БОШЛИҚ БИНОКОРЛАР БРИГАДАСИ ТАЖРИБАСИ ҲАММА ҚУРИЛИШЛАРДА КЕНГ ЁЙИЛСИН.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йил

УМУМХАЛҚ ТАШАББУСИНИНГ БУЮК ҚУДРАТИ

Беш йиллигимизнинг белгиловчи йили ҳам бошқа мазмундор йиллар қатори қутлуғ келди. Совет кишилари беш йилликнинг уч йили мобайнида қўлга киритган ютуқларини жамлаб, янги марраларни эгаллашга киришдилар. Омманинг меҳнат ғайрати ва ташаббускорлиги ғоят кучайган, беш йиллик Директиваларида белгиланган буюк яратувчилик ишлари программасини бажаришга бўлган қатъий иродаси намоён бўлаётган шу кунларда ишчи коллективлари, коммунистик меҳнат бригадалари ва зарбдорлари, янги-янги ватанпарварлик ташаббуслари билан майдонга чиқмоқдалар.

Партия Марказий Комитетининг 1973 йил декабрь Пленуми қарорларидан, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаатидан илҳомланган саноат ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг, транспорт ва қурилиш ташкилотларининг коллективлари беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун зиммаларига янги мажбуриятлар олиб ишламоқдалар. Уларнинг ана шу фидокорлиги муқобил планлар деб аталаётган режаларда ўзининг ёрқин ифодасини топмоқда. Бу планларда беш йиллик топшириқларидан анча кўп миқдорда мажбуриятлар зиммага олиниб, уларни тўла-тўкис амалга ошириш учун ташкилий-техникавий тадбирлар аниқ белгилаб қўйилмоқда.

Куни кеча республикамиз меҳнат аҳли ишчилар синфи илғор намояндаларининг яна бир ажойиб ватанпарварлик ҳаракатининг гувоҳи бўлди. Наманган шойи ва костюмбоп газламалар комбинатининг йигирувчиси Дилора Тошпўлатова, Тошкент тўқимачилик комбинатининг тўқувчиси Вера Солдатова, Андижон трикотаж фабрикасининг тикувчиси Санобар Мўйдинова, «Ўзбекхиммаш» заводи токари Валентин Мамаев, Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг фрезерчиси Саид Раҳимов, «Ташсельмаш» заводининг слесари Маҳмуд Мўйдинов, Бекободдаги 16-автобаза шофёри Ҳабибулла Абдужабборов, «Ўзбекшахтострой» трестининг коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи Дмитрий Зазулин, «Висотстрой» трестининг комплекс бригадаси бошлиғи Мухтор Ҳабибуллаев республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаат қилиб, уларни Ватанимиз куч-қудратини янада мустаҳкамлаш, коммунизм қурилишининг янги-янги муваффақиятлари учун меҳнат зафарларига даъват этдилар. Улар шу беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан ташаббус бошлаб бердилар.

Саноатимиз марду-майдонларининг бу янги ташаббуси моҳияти нимада? Бу янги ватанпарварлик ҳаракати аввало шонли ишчилар синфимизнинг жонажон партия ва ҳукуматимиз белгилаб берган вазифаларни бекаму-кўст адо этибгина қолмай, балки янги-янги резерв ва имкониятларни сафарбар этиб, тағин ҳам юксакроқ марраларни эгаллаш имконияти борлигини исбот қилиб беришга бўлган астойдил интилишидадир. Бу илғорлар умумхалқ социалистик мусобақасида фаол қатнашиб маҳсулот ишлаб чиқаришни муттасил кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, план ва топшириқларни барвақт бажариш резервларини топа билдилар. Беш йилликнинг дастлабки кунларидан бошлабоқ смена нормаларини мунтазам ошириб бажариб, беш йиллик планларини ҳозироқ адо этиб қўйдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ана шу ташаббусни маъқуллаб қабул қилган қарорида таъкидланганидек «бундай кўрсаткичларга эришиш улардаги ижодий иш ташаббуси, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш, зиммаларига олган мажбуриятларини бажариш учун қаттиқ кураш олиб бораётганларининг ёрқин ифодасидир».

Янги ҳаракат ташаббускорлари ўз зиммаларига олган янги социалистик мажбуриятларида малакаларини ошириш, турдош касбларни ўзлаштириш, прогрессив меҳнат усуллари ва рационализацияни жорий этиш ҳисобига меҳнат унумдорлигини ошириш ва беш йилликнинг қолган вақти ичида яна бир беш йиллик топшириқни бажаришга қарор қилдилар.

Республикамиз саноатининг тўққиз ишчиси бошлаб берган янги ватанпарварлик ҳаракати ўз сафига минг-минглаб фидокорлар армиясини бирлаштириши турган гап. Область, шаҳар, район партия комитетлари, коммунизм мактаби ҳисобланган касаба союзлари, Ўзбекистон Комсомоли Марказий Комитети, министрликлар ва идоралар бу қимматли ташаббусни кенг ёйишлари, бу ишда сиёсий-оммавий, ташкилотчилик фаолиятининг арсеналидаги ҳамма воситалардан кенг фойдаланишлари даркор.

Партия иродасини кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида ўтказувчи бошланғич партия ташкилотлари бу янги ҳаракат ҳамма жойда муҳокама этилишига, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун, ҳар бир ишчи, бригада, участка, цех, корхона давлат планларини бажариши учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириши лозим.

Миллионлар минбари бўлган газета ва журналлар, телевидение ва радиоэшиттириш редакциялари пропаганда ва агитациянинг барча воситаларидан фойдаланиб, журналистиканинг ранг-баранг жанрларида бу ҳаракат моҳиятини кенг очиб беришлари ва ташаббус умумхалқ ҳаракатига айланиши учун бутун имкониятларини ишга солишлари лозим.

Ишчилар синфининг умумхалқ социалистик мусобақаси байроқдори сифатидаги янги-янги ташаббуслари бундан буён тағин ҳам ёрқинроқ намоён бўлиши турган гап. Шу жиҳатдан олганда бир қатор саноат корхоналари коллективларининг 20 апрелда Бутуниттифоқ коммунистик шанбалигини ўтказиш юзасидан бошлаб берган ҳаракати диққатга сазовордир. Улар В. И. Ленин туғилган муборак кун шарафига ўтказиладиган бу шанбаликда энг юқори меҳнат унумдорлигига эришишга аҳд қилишди.

Ишчиларнинг янги ташаббуси ҳамма жойда кенг авж олиши, унинг издошлари бутун республикамизда кун сайин кўпайиб боришига ишончимиз комил. Область, шаҳар, район партия комитетлари, корхона, қурилиш, транспорт, алоқа ташкилотларининг раҳбарлари ва бошланғич партия ташкилотлари ташаббус кўламини ошириш, мусобақа таъсирчанлигини кучайтириш, унинг барча иштирокчилари ўзларининг бутун талант ва қобилиятларини рўёбга чиқара олиши учун ҳамма шарт-шароитларни яратиб беришлари лозим.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли 50 йиллиги шарафига социалистик мусобақани янада кучайтириб юборайлик, шунга эришайликки, юбилей йилида бирорта ҳам хўжалик, бирорта ҳам корхона, қурилиш ташкилоти ишлаб чиқариш планини бажармай қолмасин.

СУРАТДА: «Главташкентстрой»га қарашли «Висотстрой» трестининг 69-қурилиш бошқармаси комплекс бригада бошлиғи Мухтор Ҳабибуллаев (ўнгда) бригада аъзолари билан навбатдаги вазифалар ҳақида келишиб олмоқда.

А. Тўраев фотоси.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАРБДОРЛАРИ МИНБАРИ

ҲАВОЗАЛАР ТИЛГА КИРСА...

Бир сўз билан айтганда, биз бунёдкорлармиз. Бино барпо этиш, эл олқишини олиш — асосий шиоримиз. Бинокор бўлганимиздан, улуғ касб эгаси бўлганимиздан фахрланамиз. Бизнинг ҳар бир дақиқамиз катта воқеалар билан чамбарчас боғлиқ...

Партия XXIV съезди ўз ишини тугатган, тўққизинчи беш йиллик план қабул қилинган кезлар эди. Ўшанда бригадамиз Москвадаги В. И. Ленин марказий музейининг Тошкент филиалини қўлдан чиқариб, йирик кооперация уйи қурилишига ўтганди. Мамлакатимиз барча меҳнаткашлари қатори комплекс қурилиш бригадамиз бинокорлари ҳам ўз зиммаларига оширилган мажбуриятлар қабул қилиш учун йиғилдилар.

Хамма аввал менинг фикримни билишга ҳаракат қилардн. «Ўртоқлар, — дедим биринчи сўз олиб,— бригадамизнинг кўпчилигини қурилишда ўн-ўн беш йил ишлаган, кўпни кўрган, тажрибали бинокорлар ташкил этади. Бир-биримиз билан эндигина кўришиб турганимиз йўқ. Бошимиздан оғир ва масъулиятли дамларни ҳам, қувончли онларни ҳам ўтказганмиз. Доимо бир-биримизга ака-укалардек ғамхўр, жонкуяр ва оқил маслаҳатгўй бўлиб келдик. Биз тиклаган ҳавозаларнинг тили бўлганда ҳаммасини гапириб берарди».

Мен ўшанда босиб ўтган йўлимизни қисқача тилга олдим. Тошкент зилзиласидан кейин, 2-Черданцев уй-жой массивини энг биринчилар қатори фойдаланишга топширганимизни, «Ўзбексельмаш», «Ташсельмаш», «Тошкенткабель», Экскаватор заводларини реконструкциядан чиқариш йўлида коллективимиз кўрсатган шижоат ва жасоратни қайд этиб ўтдим. В. И. Ленин музейи Тошкент филиали қурилишидан сўнг партия ва ҳукуматимиз мени Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан тақдирлади. Бу, коллективимиз ишига берилган муносиб баҳо эканлигини айтдим.

Шунда кекса қурувчиларимиздан бири ўрнидан туриб: «Мухторжон, сенга ҳам раҳмат, колоқ бригадамизга ўтиб илғорликка кўтардинг. Биз сендан миннатдормиз. Раҳбарлик қобилиятингга балли!» деб қолди. Тўғрисини айтсам, мақтов кишини ҳаяжонлантириб қўяркан. Уялиб кетдим. Бир дам айтар сўзимни йўқотдим. Бинокор бўлиш менинг эзгу орзуим эди.

Ҳали қўлимдан иш келмаган ёшлик чоғларимдаёқ ҳавас билан қўлимга теша, арра тутардим. У-бу нарсаларни йўниб-ямаштирганимни кўрган кишилар «Мухторжон, қўлинг тешага яхши келади, сендан дурадгор чиқади» дейишса, ҳеч ишонмасдим. Тошкентдаги 12-мактабда ўнинчи синфни битириб, тўғри ҳозирги 159-трестга ишга бордим. Уста дурадгорга шогирд тушдим.

Устозим Илья Григорьевич жуда меҳрибон, ўз касбининг билимдони эди. Менга дурадгорлик сир-асрорларини эринмай ўргатди. Ҳар сўзида «Бинокорлик — нозик касб, у кишидан ҳамиша қалби поклигини, тинимсиз изланиш ва ишлашни талаб этади. Ҳунарига ва номига доғ туширган қурувчининг ҳолига вой», дерди.

Устозимдай ишлашга ҳаракат қилдим. Кам бўлмадим. Кўп ўтмаёқ устозим тавсияси билан мени саккиз кишилик ёшлар бригадасига бошлиқ этиб тайинлашди. Шундан буён анча бинолар тикладик. Аммо, қанча қураётган бўлсак ҳам, шунча оздек туюлади, кўнглимиз таскин топмайди.

Касбдошлар даврасида тўққизинчи беш йилликни уч йилда бажариш ҳақидаги мулоҳазаларимни ўртага ташладим. Баъзилар ишонқирамай бош тебратишди: «Бинокорлик — газлама тўқиш эмас-ки, станоклар сонини кўпайтириш, ҳаракатини тезлаштириш йўли билан планни барвақт уддаласак», дейишди. Бир ёш ишчи ўрнидан туриб: «Бажарса бўлади, бажарамиз!» деди-ю, «Қандоқ бажарамиз?» деган саволга жавоб бермади.

...Оширилган мажбурият қабул қилинди. Иш бошлаб юборилди. Бешта йирик корпусдан иборат 15 қаватли кооперация уйи қурилиши бригадамизга топширилди. Бироқ, оширилган мажбуриятни «қандоқ бажариш, қайси метод бўйича йўл тутиш» муаммолигича қолди. Тинимсиз изланиш ва илғор тажрибаларни ижодий ўзлаштириб жорий этиш катта шарофат келтирди. Бригадамизда янгича тартибни қўлландик. Коллективимиз жами 40 кишидан иборат. Уларнинг кўпчилиги комплекс касб-ҳунарли қурувчилар. Беш коммунист, 12 нафар комсомол аъзоси бор. Бригада аъзоларини асосий касбларига қараб, коммунистлар бошлик тегишли звеноларга ажратсак, қандоқ бўларкин?

Бу фикримни трест мутахассислари қўллаб-қувватлашди. Бригадангизда синаб кўринг, яхши натижа берса уни бошқа коллективларга хам жорий этамиз, дейишди. Бу, бизга қанот бўлди. Бригадамизда дурадгор, монтажчи, арматурачи, бетончи ва ғишт терувчилар звенолари ташкил этилди. Уларга тегишли участкалар ажратиб берилди. Шундан кейин, ҳар куни ишдан сўнг фақат звено бошлиқлари чақирилиб, уларга эртага бажариладиган ишлар топширилиб турилди. Бу коллектив ўртасида ортиқча мажлислар учун кетадиган вақтни қисқартиришга имкон берди.

Иш тезлашди. Аммо, ҳали у олинган мажбуриятларни бажариш даражасида эмас эди. Энди биз ички резерв ва имкониятларни қидириб топиб, улардан самарали фойдаланиш ҳақида ўйлай бошладик. Қурувчилар оғирини енгил қиладиган, ишга унум киритадиган нима? Механизация! Қурилишда энг кўп керак бўладиган механизм кўтарма кранлардир. Нега энди у кўпинча ҳаракатсиз, бекор туради? Коллективимиз кўтарма кранларнинг бир минут бўлса-да, бўш туриб қолишига чек қўйиш тадбирларини кўрди. Ишчи чизмалари, қурилиш материаллари таъминоти қаттиқ назорат остига олинди. Таъминотчилар билан тегишли шартномалар тузилди...

Шу тариқа орадан уч йил ўтди. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи йилида бригада коллективи кўзланган юксак маррани эгаллашга муваффақ бўлди. Беш йилликка мўлжалланган қурилиш-монтаж ишлари муддатидан икки йил илгари уддаланди. Аҳдига вафодор қурувчиларимиз катта синовдан зафар билан ўтдилар. Ёрдамчи пудратчи ташкилотлар билан бирга 7 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажаришди.

Қурувчиларимиз белгиловчи йилда зиммаларига янада юксак, масъулиятли мажбурият олишган. «Тежаб қолинган икки йил ичида ўнинчи беш йиллик қурилиш-монтаж ишлари планини адо этишга қодирмиз», деб сўз беришди. Тежалган вақт ичида бир миллион 600 минг сўм ўрнига бир миллион 700 минг сўмлик иш бажарилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қурувчиларимизнинг бу ташаббусини маъқуллади. Бу қарор ишчилар, қурувчилар ҳақида қилинаётган оталарча ғамхўрликнинг ёрқин далилидир.

Шу кунларда бригадамиз бунёдкорлари 1976 йилнинг март ойи ҳисобига меҳнат қилишяпти. Дурадгор М. Гинатулин, М. Аҳмедов, арматурачи А. Путенцев, монтажчи В. Хан, бетончилар С. Иброҳимов, В. Асанова сингари зарбдор қурувчилар коллективимиз ғалабасига ўзларининг муносиб улушларини қўшишяпти. Ёш ишчиларга уч-тўрт комплекс касб-ҳунарни ўргатишда фидокорлик кўрсатишяпти. Бу йилги мақсадимиз республикамиз олтин юбилейигача кооперация уйини қуриб, фойдаланишга топширишдир.

Мухтор ҲАБИБУЛЛАЕВ,
Тошкентдаги «Висотстрой» трестига қарашли 69-қурилиш бошқармасининг комплекс бригадаси бошлиғи.

Қўшхабарлар

БУХОРО. Маҳаллий пиво заводи «Бухоро» минерал сувини чиқаришга киришди. Шаҳардан тўрт километр нарида янги сув манбаи топилди. Бу сув таркиби ва хусусияти жиҳатдан «Тошкент» минерал сувига ўхшаб кетади. Завод бу йил олти миллион шиша «Бухоро» минерал суви чиқаришни мўлжаллаяпти.

* * *

НАМАНГАН. Наманган химия заводининг коллективи Куба нефтчиларининг буюртмасини бажарди. Карбоксиметил целлюлозасининг катта туркуми озодлик оролига жўнатиш учун тайёрлаб қўйилди. Пармалаш эритмаларини қуюлтирувчи бу моддага давлат Сифат белгиси берилган. У нефть ва газ қувурларини очиш учун жуда зарур. Бу йил Наманган заводининг ана шу маҳсулотига Куба билан бирга Бангладеш ва Шри Ланка ҳам харидор бўлди.

* * *

НУКУС. Тўрткўл пахта заводи Қорақалпоғистонда биринчи бўлиб уруғни дорилашга киришди. Бу операция махсус дорилайдиган машина билан бажарилди. Бу машина соатига олти минг тонна уруғлик чигитни дорилай олади. Экиш кампанияси бошлангунга қадар 2500 тонна уруғ тайёрлаб қўйилиши керак. Пахтакорларнинг буюртмасини Беруний, Хўжайли, Халқобод ва автоном республиканинг бошқа заводлари ҳам бажаришга киришди.

* * *

ТЕРМИЗ. Боботоғ этагидаги Дазра қишлоғида қуриладиган колхозлараро комплекснинг биринчи навбатини лойиҳалаш тугалланди. Бу ерда моллар сўқимга боқилади. Комплекс уч минг бош қорамолга мўлжалланган. Унинг территориясида хлорелла етиштирадиган установка ўрнатиш кўзда тутилган.

* * *

ЧИРЧИҚ. «Чирчиқсельмаш» заводида культиватор ва кўсак узадиган машиналар учун пластмассадан детал ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бу ерда полимер материалларидан 21 хил детални қуйиш учун махсус участка очилди.

(ЎзТАГ).

БЕЛГИЛОВЧИ ЙИЛ МАРРАЛАРИ

Самарқанд область қишлоқ хўжалиги ходимларининг кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш қатнашчилари область ижроия комитети раиси С. Х. Ҳамроқуловнинг ўтган қишлоқ хўжалик йилининг якунлари ва беш йилликнинг тўртинчи йилида қишлоқ меҳнатчиларининг вазифалари тўғрисидаги докладини муҳокама қилдилар. Социалистик мажбурият олинди. Бу йил самарқандликлар Ватанга 500 минг тонна ёки ўтган йилдагидан қарийб ўн беш минг тонна кўп пахта берадилар. Ҳосилнинг уч юз эллик минг тоннаси машиналар билан терилади. Бу эса ўтган йилдагига нисбатан юз минг тонна кўпдир. Қишлоқ хўжалигининг бошқа тармоқлари бўйича ҳам юксак марралар белгиланди.

Кенгашда Самарқанд область партия комитетининг биринчи секретари В. Н. Кодиров нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида самарқандликлар билан мусобақалашаётган Бухоро областининг вакиллари иштирок этдилар.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

УКРАИНА ССР МЕҲНАТКАШЛАРИНИНГ 1974 ЙИЛГИ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Совет халқларининг қардош оиласида Украина ССР меҳнаткашлари КПСС XXIV съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, беш йилликнинг учинчи, ҳал қилувчи йили планларини ва социалистик мажбуриятларини бажаришда Коммунистик партия раҳбарлигида катта муваффақиятларга эришдилар.

Республика саноат корхоналарининг коллективлари маҳсулотни реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларидан кўпчилигини ишлаб чиқариш ҳажми бўйича 1973 йил планини муддатидан олдин адо этдилар. Пландан ташқари 1,7 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Саноат ишлаб чиқаришини ўстириш суръатлари бўйича беш йилликнинг учинчи йили учун белгилаб берилган топшириқ ошириб бажарилди. Саноат ишлаб чиқаришининг техникавий даражаси оширилди, буюмлар кўпгина турларининг сифати яхшиланди. Қурилиш-монтаж ишлари плани бажарилди, кўпгина янги ишлаб чиқариш қувватлари, уй-жой бинолари ва маданий-маиший объектлар фойдаланишга топширилди.

Қишлоқ хўжалик ходимларининг фидокорона меҳнати катта ғалаба билан якунланди. Ғаллакорлар 1973 йилда ҳамма йиллардагидан кўра энг кўп ҳосил етиштирдилар. Колхозлар ва совхозларда 47 миллион тонна дон етиштирилди ва давлатга 1 миллиард 70 миллион пуд ғалла сотилди. Деҳқончилик ва чорвачиликнинг бошқа маҳсулотларини давлатга сотиш халқ хўжалик планлари ошириб бажарилди.

(Давоми иккинчи бетда).

ЎЗБЕК ТИЛИДА НАШР ЭТИЛДИ

«Ўзбекистон» нашриёти «Леонид Ильич Брежневнинг Куба Республикасига визити» китобини ўзбек тилига таржима қилиб нашр этди.

Китобга Л. И. Брежневнинг ва Куба Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Куба Революцион ҳукумати Бош министри Фидель Кастронинг нутқлари, Совет—Куба музокаралари тўғрисидаги ўртоқ Л. И. Брежневнинг Куба Коммунистик партияси ва ҳукуматининг раҳбарлари билан қилган суҳбатлари тўғрисидаги хабарлар киритилган. Тўпламга киритилган материаллар орасида Совет—Куба Декларацияси, «КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, СССР Министрлар Советида ўртоқ Л. И. Брежневнинг Куба Республикасига қилган визити якунлари тўғрисида» деган ахборот бор.

Китоб кўп нусхада нашр этилди. (ЎзТАГ).

БАҲОРГИ ДОН ЭКИЛЯПТИ

Косон районидаги Ленин номли совхоз ғаллакорлари областда биринчилар қатори баҳорги дон экишга киришдилар. Тўйчи Сафаров, Эгам Отамуродов, Тожи Чўлиев каби механизаторларнинг ҳар бири кунига 9-10 гектар ерга уруғ қадамоқда.

Райондаги бошқа хўжаликларда ҳам баҳорги дон экиш бошланди. Чироқчи, Қамаши, Ғузор районлари ҳам ҳадемай баҳорги дон экишга киришадилар. Область ғаллакорлари бу йил 30 минг гектар ерга дон уруғи сепадилар. Бунинг учун техника, механизмлар ва сара уруғ ҳозирлаб қўйилган.

П. ГАДОЕВ,
Совет «Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА

ЮБИЛЕЙ АНКЕТАСИ

ДАДИЛ ҚАДАМ

«Совет Ўзбекистони» юбилей анкетасига Фарғона область, Фарғона районидаги Димитров номли колхоз пахтачилик бригадасининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мақсуда КАРИМОВА жавоб беради:

— Комплекс механизация деҳқон қаноти бўлиб қолди. Сиз раҳбарлик қилаётган бригадада механизация қандай роль ўйнамоқда?

Деҳқончилик ишида комплекс механизация етакчи куч ҳисобланади. Тажрибадан маълумки, пахта, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, меҳнат унумдорлигини ошириш йўли билан меҳнаткашларнинг моддий манфаатдорлигини ҳар томонлама яхшилашда техникага таянган хўжалик ва бригада ҳамиша катта наф кўрди ва кўраётир.

Хўжалигимиз етарли техника ва малакали кадрлар билан тўла таъминланган. Ерларни суғориш, экишга тайёрлаш, ғўза қатор ораларига узунасига ва кўндалангига ишлов бериш ҳамда минерал ўғитлар билан озиқлантириш ва ниҳоят етиштирилган мўл ҳосилни «зангори кема»ларда қисқа муддатда йиғиштириб олиш — яхлит майдонлар бўлишига боғлиқ. Чунки, ер лахтак бўлса трактор орқа ва ўнгига қайтолмайди, иш унуми пасаяди, бунинг устига қўл меҳнатига зўр беришга тўғри келади. Шуни ҳисобга олиб колхозимиздаги минг гектарга яқин лахтак ерларни 8-10 гектарли карталарга айлантиришга тўғри келди. Бироқ лахтак ерлар атрофлари тутзорлардан иборат. Тут барги эса ипак қуртининг озуқа базаси ҳисобланади. Демак, бу масала ҳам муҳим. Нима қилиш керак? Шу ҳақда ҳаммамиз бош қотирдик. Колхоз правлениеси йиғилишида мен лахтак ерларни йириклаштириш ва атрофидаги тут дарахтларини яхлит карталар теварагига, йўл бўйларига кўчириб ўтказишни таклиф қилдим. Бу фикр барчага маъқул келди. Шундай қилинди. Бу билан биз ипак қурти озуқа базасини ҳам мустаҳкамладик. Комплекс механизацияни пахтачиликка тўла жорий этдик. Пахта ҳосилдорлигини кескин оширдик, таннархини арзонлаштирдик. Шу йўл билан даромад ҳам кўпайди, меҳнаткашларнинг моддий манфаатдорлиги яхшиланди. Кўриниб турибдики, техника бизга қанот бўлди. Кейинги тўрт-беш йил ичида бригадамиз ҳосилдорликни гектар бошига 40 центнерга етказди.

Партиямиз XXIV съездига делегат бўлиб боргандим. Москвада бўлиш, съезд ишида қатнашиш ҳаётимда ўчмас из қолдирди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев танаффус вақтида делегатлар билан бирга суратга тушди. Ўртоқ Брежнев мен билан самимий суҳбат пайтида ишларим билан қизиқди, ютуқларимдан мамнун бўлди. Фазокор аёл Валентина Терешкова билан дўстлашдим. У менга дил истакларини ёзиб берди. Съезд кунлари кўксимга Ленин ордени тақиб қўйишди. Бу менинг учун катта бахт эди.

Ер битмас-туганмас хазина, юрт бойлиги. Ердан тобора унумли фойдаланиш деҳқоннинг бурчи, вазифаси. Бу эса ўз навбатида қишлоқ хўжалигида омилкорликни, илғор тажрибани, фан-техника ютуқларидан самарали фойдаланишни талаб этади. Колхозимиз территориясида Хўроз ота дашти ва Миндон қўриқлари мавжуд. Кейинги йилларда ана шу жойлардан ўзлаштирилган ерлар қишлоқ хўжалик оборотига киритилди. Мен бошлиқ бўлган бригада Хўроз ота даштидан юлиб олган 72 гектар майдондан 1973 йили 45 центнердан пахта хирмони кўтарди. Буни техника шарофати дейиш мумкин, албатта.

— Социалистик мусобақа меҳнат унумдорлигини ошириш ва омманинг ташаббускорлигини кучайтиришда қандай роль ўйнаётир?

— Бунёдкорлик меҳнатимиз социалистик мусобақага асосланган. Меҳнат унумдорлигини ошириш ва меҳнатни илмий асосда ташкил қилишда унинг роли беқиёсдир. Маълумки, социалистик мусобақа деҳқон ёки механизаторнинг ўзи ишлаётган участкада ишга бўлган масъулиятни оширса, иккинчидан, уни ташаббускорликка, янгиликка ундайди. Бундан у моддий манфаатдор бўлиши табиий.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитети 1974 йилда қишлоқ хўжалик ходимларининг Бутуниттифоқ мусобақасини ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилдилар. Бу эса миллионлаб совет халқи каби колхозимиз меҳнаткашларининг ҳам куч-ғайратларини жўштириб юборди. Шу муносабат билан хўжалигимиз ва бригадамизда меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш, деҳқонларимизнинг ташаббускорлигини ошириш учун мусобақани янада кучайтириб юбордик.

Хўжалигимизда, шунингдек, бригадамизда социалистик мусобақани ташкил этишда илғор ва прогрессив методларга қатъий риоя қилинаётир. Колхоз партия ташкилоти бригадалар ўртасида социалистик мусобақа шартларини ишлаб чиқиб, амалга оширмоқда. Бригадамиз аъзолари ўртасида шахсий мусобақа жорий этилди. Ҳар бир деҳқон ўз зиммасига шахсий мажбурият олмоқда. Социалистик мусобақанинг қандай бораётганлиги вақти-вақти билан текширилади. Унинг натижалари коллектив йиғилишларида муҳокама қилинади. Бригадада ҳар бир аъзо ўзига топширилган иш бўйича ҳисоб беради. Социалистик мусобақани уюштиришда деҳқонларнинг моддий ва маънавий рағбатлантирилишига ҳам алоҳида эътибор берилади. Мусобақа ғолиблари пул ва саноат моллари билан мукофотланади. Пешқадамлар бригаданинг «Ҳурмат тахта»сига ёзиладилар, уларга коммунистик меҳнат зарбдори деган ном берилади. Қолоқлар кўчма варақаларда ҳамда деворий газеталарда танқид қилинади. Шу йўл билан улар ҳам илғорлар даражасига кўтарилади. Мусобақанинг бу шартлари яхши самаралар берди ва бераётир.

Ўтган йили колхоз бўйича минг гектарга яқин майдонда 2775 тоннадан кўпроқ пахта етиштирилди. Ҳосилнинг асосий қисми юқори сортларга қабул қилинди. Давлатга юқори сортли пахта топширганимиз учун 46 минг сўм қўшимча ҳақ олдик. Унинг 50 проценти колхозчиларга тақсимланди. Мен бошлиқ бўлган бригада аъзоларининг моддий манфаатдорлиги икки баравар оширилди. Бу социалистик мусобақа натижасидир, албатта. Бригадамизда «1974 йил социалистик мусобақасининг ғолиби» ва «Тўққизинчи беш йиллик зарбдори» бўлишдек шарафли ном учун кураш асосий шиоримиз бўлиб қолди.

— Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллик юбилейига бригадангиз аъзолари қандай совға тайёрламоқчи?

— Ҳар бир анжуманга, тўйга совға билан келиш—бизнинг азалий одатимиз. Бригадамиз меҳнат аҳли республикамиз юбилейини 72 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта хирмони кўтариш билан кутиб олмоқчи. Бунинг учун пухта замин яратиляпти. Колхозимиз бўйича эса 3 минг тоннага яқин «оқ олтин» етиштириш мажбурияти олинди. Бир вақтлар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаришни орзу қилиб юрган Фарғона райони пахтакорлари эндиликда 50 центнерчилар ташаббусига қўшилиб, комил ишонч билан меҳнат қилмоқдалар. Бригадамиз бошлаган бу ҳаракат районимиз хўжаликларида кенг қанот ёймоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг республикадаги бир группа ишлаб чиқариш илғорларининг тўққизинчи беш йилликда икки беш йиллик топшириқни бажариш юзасидан бошлаган ташаббуслари тўғрисидаги қарори Ўзбекистон саноат корхоналари коллективлари томонидан зўр меҳнат кўтаринкилиги билан кутиб олинмоқда. Суратда: Ўрта Осиё «Электроаппарат» бирлашмасининг Тошкент заводи ишлаб чиқариш илғори, серғайрат токарь Ғуломжон Алимов иш устида. И. Глауберзон фотоси.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

(Боши биринчи бетда).

Меҳнаткашларнинг фаровонлигини юксалтириш борасида бир қанча муҳим чоралар амалга оширилди. Илмий-тадқиқотларнинг самарадорлиги оширилди, халқ маорифи ва маданияти муваффақиятли ривожланмоқда.

КПСС Марказий Комитети 1973 йил декабрь Пленумининг қарорлари, КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати ҳамда 1974 йилда Бутуниттифоқ социалистик мусобақасини авж олдириш тўғрисида КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, Бутуниттифоқ касаба союзлари Марказий Совети ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг қарори республикада сиёсий активлик ва меҳнат ғайратини ғоят юксалтириб юборди. Тўққизинчи беш йилликнинг тўртинчи йилини меҳнатда янги ғалабалар билан нишонлайлик, деб партия томонидан қилинган даъватга жавобан Украина ССР меҳнаткашлари **1974 йил учун ўз зиммаларига қуйидаги социалистик мажбуриятларни олдилар:**

Фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқариш жараёнларини янада интенсивлаштириш, резервлардан тағин ҳам тўлиқроқ фойдаланиш ва иқтисодий тежашни кучайтириш асосида ижтимоий ишлаб чиқаришни ўстириш суръатларини тезлаштирамиз ва унинг самарадорлигини оширамиз.

Саноат маҳсулотини реализация қилиш ва буюмларнинг энг муҳим турларидан кўпчилигини ишлаб чиқариш планини муддатидан олдин, 28 декабргача бажарамиз. Қўшимча равишда камида 1 миллиард сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарамиз ҳамда беш йиллик тўрт йилининг саноат ишлаб чиқариши ҳажмини ўстириш топшириқларини ортиғи билан бажарамиз.

Йиллик пландан ташқари 5,4 миллион тонна кўмир, 1,1 миллион тонна темир руда, 600 миллион куб метр табиий газ қазиб чиқарамиз, 150 минг тонна чўян, 192 минг тонна пўлат, 154 минг тонна тайёр прокат, 426 минг тонна минерал ўғит, 150 минг тонна тиниқ нефть маҳсулотлари, 850 тонна химиявий тола, 66,5 минг тонна цемент ишлаб чиқарамиз, 900 та автомобиль, 390 та юк вагони, 150 мингта шина тайёрлаб берамиз. Қишлоқ хўжалигининг буюртмаларини муддатидан олдин бажарамиз ва планга қўшимча қилиб 320 та трактор, 300 та трактор сеялкаси, 200 та плуг, лавлагини йиғиб-териб берадиган 75 та комбайн ва маккажўхори ҳосилини ўриб-йиғиб берадиган 20 та комбайн, ёмғирсимон суғорадиган 30 та «Фрегат» установкаси, қишлоқ хўжалик машиналарига керакли 4 миллион сўмлик запас қисмлар тайёрлаб берамиз.

Меҳнат унумдорлигини саноатда пландаги 6 процент ўрнига 6,8 процент оширишни таъминлаймиз. Планда белгиланганига қараганда камида 130 миллион сўм кўп фойда оламиз. 1000 та цехни, ишлаб чиқариш ва участкаларни комплекс механизациялаштирамиз ва автоматлаштирамиз. 1400 та механизациялаштирилган поток ва автомат линияларни ишга туширамиз, прокатнинг 34 та янги тежамли профилларини ва трубаларнинг 8 хилини ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз, 500 тадан кўпроқ янги машиналарни, ускуналар, механизмлар ва асбобларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз.

Металлургия маҳсулотларидан 16 турини, 350 та машина ва механизмларни, енгил саноат ва озиқ-овқат саноати маҳсулотларидан 530 хилини давлат Сифат белгиси берилишига тайёрлаб қўямиз. Ихтироларни ва рационализаторлик таклифларини жорий қилиш натижасида 740 миллион сўмлик шартли маблағни тежаймиз.

Халқ истеъмол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, уларнинг хилини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш чораларини амалга оширамиз. Аҳоли эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш учун пландан ташқари 400 миллион сўмликдан кўпрок ана шундай моллар ишлаб чиқарамиз. Қўшимча равишда 2,33 миллион квадрат метр ҳар хил газламалар, 1 миллион дона трикотаж буюмлар, 500 минг жуфт чарм пойафзал, 3,7 миллион дона чинни-фаянс буюмлар, 5 миллион сўмлик мебель, 57 минг тонна қанд-шакар, 55 минг тонна гўшт, 15 минг тонна сариёғ тайёрлаб берамиз. Енгил саноатда ва озиқ-овқат саноатида 1300 хилдан кўпроқ янги моллар ишлаб чиқаришни ўзлаштирамиз.

Ишлаб чиқилган ташкилий-техникавий тадбирларни амалга ошириш йўли билан 50 номдаги маҳсулотнинг ишлаб чиқариш қувватларини оширишни, шу жумладан 900 минг тонна чўян, 1 миллион тонна пўлат, 640 минг тонна қора металлар прокати, 40 минг тонна минерал ўғит, 230 минг тонна цемент, 1,5 миллион жуфт чарм пойафзал, 8,7 миллион дона чинни-фаянс буюмлар, 20 миллион сўмлик мебель ишлаб чиқариш қувватларини оширишни таъминлаймиз. Кунига 28 минг центнер қанд лавлагини қайта ишлаб берадиган, кунига 50 тонна нон-булка тайёрлаб берадиган, йилига 2 миллион декалитр алкаголсиз ичимликлар ишлаб чиқарадиган қувватларини кўпайтирамиз.

Қурилишни ташкил этишни янада такомиллаштириш, унинг техникавий даражасини ошириш, илғор тажрибаларни жорий қилиш ҳамда моддий ва меҳнат ресурсларидан фойдаланишни яхшилаш асосида республикадаги пудратчи қурилиш ташкилотларининг қурилиш-монтаж ишлари йиллик программасини 30 декабргача бажарамиз ҳамда қувватларнинг белгилаб қўйилган муддатларда ишга туширилишини таъминлаймиз. Қурилишда меҳнат унумдорлигини 6,6 процент оширамиз ва қурилиш-монтаж ишларининг таннархини шу ишларнинг сметада кўрсатилган қимматига нисбатан 12 процент камайтирамиз.

Шаҳарларда, ишчи посёлкаларида ва қишлоқларда умумий саҳни 19 миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой бинолари, 262 минг ўқувчига мўлжалланган мактаб бинолари, 63 минг ўринли мактабгача тарбия болалар муассасалари қурамиз ва уларни фойдаланишга топширамиз. 470 минг куб метр сув бериш қувватига эга бўлган сув таъминоти объектларини ва 800 километр водопровод шохобчаларини ишга туширамиз. 57 километр трамвай ва троллейбус линияларини қурамиз.

Моддий ресурслардан яхшироқ фойдаланиш учун курашни ҳамма жойда кучайтирамиз. 130 минг тонна қора ва рангли металлар прокатини, 1 миллион 700 минг тонна шартли ёқилғини, 2 миллиард киловатт-соат электр энергияни, 200 минг куб метр ёғоч ва тахтани, 100 минг тонна цементни тежаб қоламиз.

Колхозлар ва совхозларни ўз оталиғига олган саноат корхоналарининг ва қурилиш ташкилотларининг коллективлари кучи билан колхозлар ва совхозларнинг 223 та чорвачилик биносини, 167 та озуқа цехларини, 235 та усти ёпиқ ва механизациялашган хирмонларини, 464 та техникавий хизмат кўрсатиш пунктларини, 408 та силосхоналарни қуришларига ва 17 минг гектар ерни суғоришларига ёрдам берамиз. Трактор билан ишлайдиган 100 та погрузчик, 875 та транспортер ва бошқа механизмларни тайёрлаб берамиз.

Қишлоқ меҳнатчилари ишлаб чиқаришни интенсивлаштириш, концентрациялаш ва ихтисослаштириш йўли билан 1974 йилда беш йилликнинг учинчи йилидаги муваффақиятларни мустаҳкамлайдилар ва ривожлантирадилар. Дон экинларидан 47 миллион тоннадан кўпроқ ялпи ҳосил оламиз, гектар бошига 312 центнерга етказиб қанд лавлаги етиштирамиз ва камида 49 миллион тонна қанд лавлаги тайёрлаймиз.

Давлатга камида 1 миллиард пуд ғалла, 2,5 миллион тонна мойли экинлар маҳсулоти, 2,7 миллион тонна картошка, 4,4 миллион тонна сабзавот, 1,7 миллион тонна мева ва резавор, тирик вазнда 3,45 миллион тонна гўшт, 13,2 миллион тонна сут, 6 миллиард дона тухум, 29 минг тонна жун сотамиз.

100 минг гектар майдонда суғориш системаларини ва 53 минг гектар майдонда майда суғориш участкаларини ишга туширамиз. 152 минг гектар майдондаги ботқоқликларнинг ва захкаш ерларнинг сувини кетказиш ишларини ўтказамиз.

Колхозлар ва совхозларда меҳнат унумдорлигини 1973 йилдагига нисбатан 6,6 процент оширамиз. Маҳсулот таннархини камайтиришни ва қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг рентабеллигини оширишни таъминлаймиз.

Темир йўл, дарё транспорти ва умум фойдаланадиган автомобиль транспортида юк обороти планини муддатидан олдин бажарамиз. Транспортнинг ҳамма турлари билан планга қўшимча равишда 16,5 миллион тонна халқ хўжалик юкларини ташиб берамиз. Пландан ташқари 240 километр автомобиль йўли қуриб, унинг устини асфальт ва бетон билан қоплаймиз.

Украина ССР Фанлар академиясининг илмий-тадқиқот муассасалари йилига 165 миллион сўмлик иқтисодий самара берадиган 310 та ишни халқ хўжалигига жорий қиладилар.

Аҳолига савдо хизмати, маиший ва коммунал хизмат кўрсатишни яхшилаймиз. Чакана товар обороти ва маиший хизмат кўрсатиш йиллик планларини 30 декабргача бажарамиз. Магазинларни кўпайтириш бўйича беш йиллик планда белгиланган топшириқни 1974 йилда тўла-тўкис бажарамиз. 3000 колхоз ва совхозда маиший хизмат кўрсатиш уйлари ёки комплекс қабул пунктлари ташкил этамиз.

Украина ССР меҳнаткашлари КПСС Марказий Комитети билан Совет ҳукуматини умуман беш йилликни муваффақиятли тугаллаш учун белгиловчи аҳамиятга эга бўлган 1974 йил халқ хўжалик планини муддатидан олдин бажаришни таъминлаш йўлида ўзларининг бутун кучларини, билимларини ва ижодий ғайратларини сарфлайдилар деб ишонтирадилар.

Социалистик мажбуриятлар саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият, савдо, коммунал ва маиший хизмат кўрсатиш меҳнаткашлари коллективларининг йиғилишларида муҳокама қилинди ва қабул этилди ҳамда республика партия-хўжалик активининг йиғилишида маъқулланди.

ВОРИСЛАР КАМОЛОТИ

Бизнинг суҳбат

Бугун Фарғонада ҳунар-техника билим юртлари ўқув-тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, кутубхона мудирлари ва бадиий раҳбарларининг республика семинари ўз ишини бошлайди. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ҳунар-техника таълими давлат комитети раисининг ўринбосари Ҳ. Иброҳимов мухбиримизга қуйидагиларни гапириб берди:

— Ишчи синфи ёш авлодини ғоявий-сиёсий, эстетик ва ахлоқий руҳда тарбиялаш масаласи йилдан-йилга алоҳида аҳамият касб этиб бормоқда. Партия ва ҳукуматимиз ўзининг кундалик фаолиятида ишчи-деҳқон синфи ворисларини ҳар томонлама тарбиялашга катта эътибор бераётир.

«Ҳозирги илғор ишчи чуқур билимга, кенг маданий савияга эга бўлган, меҳнатга онгли ва ижодий муносабатда бўладиган кишидир, — деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев касаба союзларининг XV съездида сўзлаган нутқида. — **У ўзини ишлаб чиқаришнинг хўжайини деб, жамиятимизда, мамлакатимизда рўй бераётган ҳамма воқеалар учун масъул киши деб ҳис қилмоқда. Бу ишчи сиёсий жиҳатдан актив, бўшашувчилик ва масъулиятсизликка, ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги ҳар қандай нуқсонларга муросасиз қарайдиган кишидир».**

Дарвоқе, ҳунар-техника билим юртлари худди ана шундай кишиларни, ишчи-ёшларни тарбиялаб етиштиришга даъват этилган.

Фарғонада ҳунар-техника билим юртлари ўқув-тарбиявий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, кутубхоначилар, бадиий раҳбарлар, оталиқ корхоналари, партия, жамоат ва комсомол ташкилотлари вакиллари тўпланишди. Улар уч кун давомида ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларини ғоявий-сиёсий, эстетик ва ахлоқий руҳда тарбиялаш билан боғлиқ бўлган бир қатор муҳим масалаларни муҳокама қилиб, бу борада зарур тадбирий чоралар ишлаб чиқадилар.

Кейинги йилларда ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларини ғоявий-сиёсий, эстетик ва ахлоқий руҳда тарбиялаш ишларининг усуллари ва формалари бирмунча кенгайди ва такомиллашиб бормоқда. Жумладан, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ҳунар-техника таълими давлат комитети республика Рассомлар, Ёзувчилар, Журналистлар ва Кинематографчилар союзлари билан биргаликда «Республика ҳунар-техника ўқув юртлари ўқувчиларини ахлоқий ва эстетик тарбиялашни янада такомиллаштириш тўғрисида» тадбирлар ишлаб чиқди.

Бундан ташқари Композиторлар союзи правлениеси ва Тошкент Давлат консерваторияси билан ҳамкорликда республика ҳунар-техника таълими маданият уйи қошида икки йиллик музика маданияти университети ташкил этилди. Бу ерда таниқли композиторлар, малакали педагоглар ўқувчилар ўртасида турли мавзуларда қизиқарли суҳбатлар ўтказиб турадилар. Республика «Билимлар уйи»да ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари учун актёрлар концертлари ўтказилади.

Республикамизнинг барча область ва районларидаги билим юртлари ижодий ходимлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатганлар. Тошкент, Самарқанд, Андижон, Фарғонадаги ҳунар-техника билим юртларида шоирлар, ёзувчилар, композиторлар, артистлар, музикачилар билан учрашувлар ўтказиш одат тусига кириб қолган. Бундай фойдали тадбирларнинг амалга оширилиши бўлажак ишчи-ёшларни ҳар жиҳатдан тарбиялашда ўз самарасини кўрсатяпти.

Ҳозирги вақтда системамиздаги ўқув юртларида 12 мингдан ортиқ йигит-қизни бирлаштирган 350 дан зиёд турли бадиий ҳаваскорлик тўгараклари ишлаб турибди. Ҳаваскор ёшларнинг санъат билан шуғулланишлари уларни ғоявий-сиёсий, эстетик ва ахлоқий руҳда тарбиялашнинг яхши воситаси бўлиб хизмат қиляпти.

Китоб ҳар бир ёшнинг ғоявий ва маданий баркамоллиги ҳамда етуклигида қандай роль ўйнаши кўпчиликка аён. Шунинг учун ҳам биз ҳунар-техника таълими ходимлари бу масалага алоҳида диққат-эътибор билан қараяпмиз. Ҳозир 146 та ҳунар-техника ўқув юртида кутубхоналар тармоқлари ишлаб турибди. Кутубхоналар фонди миллион нусхадан ортиқ сиёсий, техникавий, ўқув ва бадиий адабиётларга эга. Бу фонд йилдан-йилга ортиб бораётир.

Кутубхоналар ишларида янгидан-янги қизиқарли формалар пайдо бўляпти. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, аксарият зиё масканларимизда ишлаётган кутубхоначиларимиз фақат китоб тарқатиш билангина шуғулланиб қолмай, айни пайтда китобхонлар конференциялари, мунозаралар ва коллектив бўлиб ўқишларни, ёзувчилар, шоирлар билан учрашувларни тез-тез ўтказиб турибдилар, музейларга экскурсиялар уюштирмоқдалар. Бу фақат китоб пропагандасигина бўлиб қолмай, шу билан бирга ўқувчиларнинг адабиётга бўлган қизиқишини янада кучайтиради, уларни ихлос билан ўқиш ва кенг фикр юритишга ўргатади.

Ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг адабиёт, тасвирий санъат, музика асарлари билан яқиндан танишиб боришлари уларда коммунистик жамият қурувчисига хос ажойиб фазилатларни тарбиялашда катта роль ўйнамоқда. Ишчи-деҳқон синфи ёш авлодини ҳар томонлама тарбиялаш умумхалқ иши ҳисобланади. Шунинг учун ҳам ҳунар-техника ўқув юртлари ўқувчиларини ғоявий-сиёсий, эстетик ва ахлоқий руҳда тарбиялашга бағишланган семинар фаолиятимиздаги ютуқларни умумлаштириб, галдаги вазифаларни аниқ белгилаб бериши, шубҳасиз.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИ»

Журналнинг февраль сони КПСС Марказий Комитетининг партияга, совет халқига Мурожаати билан очилади.

«Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги олдидан» рубрикаси остида «Шонли юбилей» сарлавҳали редакцион мақола, Ўзбекистон КП Сурхондарё область комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Муродовнинг «Кураш ва ғалабалар йўли», тарих фанлари кандидати М. Нуруллаеванинг «Совет Шарқи хотин-қизларини озод қилиш тарихидан» сарлавҳали мақолалари босилган.

«Тўққизинчи беш йилликнинг социал-иқтисодий проблемалари» рубрикаси остида тарих фанлари кандидати Г. Шистернинг «Ишчилар синфи билан интеллигенция маданий-техника савиясининг яқинлашуви», КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги Ижтимоий фанлар академиясининг аспиранти О. Аббосованинг «Социалистик жамиятни бошқаришга системали ёндашиш», Ивановодаги Ленин орденли Меланж комбинати партия комитетининг аъзоси, тўқувчи В. Дербеневанинг «Ҳақиқий, навқирон дўстлик», юрист И. Заварзиннинг «Маҳаллий Советлар ва колхоз уставига риоя қилиниши» сарлавҳали мақолалари берилган.

«Идеология, маданият» бўлимида философия фанлари кандидати М. Холмуҳамедовнинг «Ривожланган социализм жамиятида миллий муносабатлар», К. Жуманиёзов билан Н. Уваровнинг «Пропаганда иши самарадорлигини оширишнинг баъзи масалалари», Ҳамза номидаги санъатшунослик институтининг кичик илмий ходими М. Мирзамуҳамедованинг «Экран — ёш авлод тарбиячиси» сарлавҳали мақолалари ёритилган.

Булардан ташқари «Партия ўқуви системаси пропагандистлари ва тингловчиларига ёрдам», «Танқид ва библиография» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материалларни ўқиш мумкин.

ЯГОНА ОИЛАДА

АЖАРИЯ АССРГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

БОТУМИ, 22 февраль. (ТАСС). Бугун Ажария АССР байроғидаги Ленин ордени ва Октябрь Революцияси ордени ёнига Халқлар дўстлиги ордени тақиб қўйилди. Грузия Компартияси Ажария область комитети ва Ажария АССР Олий Советининг қўшма тантанали мажлиси автоном республикага олий мукофот топширилишига бағишланди.

Мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Грузия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. А. Шеварднадзе КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети номидан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев номидан Ажария меҳнаткашларини олий мукофот билан табриклади ва коммунистик қурилишда уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

У тўпланганларнинг қизғин қарсаклари остида Ажария АССРни Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди ва орденни республика байроғига тақиб қўйди.

Нотиқлар олий мукофот учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва Совет ҳукуматига самимий миннатдорчилик изҳор қилдилар ҳамда Ажария меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия теварагида ўз сафларини янада жипслаштирадилар, коммунистик қурилишнинг улкан планларини амалга оширишга бутун кучлари, билимлари ва ғайратларини сарфлайдилар, деб ишонтирдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига ва СССР Министрлар Советига баланд руҳ билан табрик мактуби қабул қилдилар.

ЯМАЛ-НЕНЕЦЛАР МИЛЛИЙ ОКРУГИГА ХАЛҚЛАР ДЎСТЛИГИ ОРДЕНИ ТОПШИРИЛДИ

САЛЕХАРД, 22 февраль. (ТАСС). Бугун бу ерда КПСС округ комитети билан меҳнаткашлар депутатлари округ Советининг Ямал-Ненецлар миллий округига Халқлар дўстлиги ордени топширилишига бағишланган қўшма тантанали мажлиси бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси баланд руҳ билан фахрий президиумга сайланди.

Меҳнаткашлар депутатлари Тюмень область Советининг раиси Л. Н. Кузнецов табрик нутқи сўзлаб, округ меҳнаткашларини Ватаннинг юксак мукофоти билан Партия Марказий Комитети, Совет ҳукумати ва шахсан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев номидан самимий қутлаб, КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга оширишда уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилади. У СССР Олий Совети Президиумининг Ямал-Ненецлар миллий округини Халқлар дўстлиги ордени билан мукофотлаш тўғрисидаги Фармонини ўқиб берди ва гулдурос қарсаклар остида юксак мукофотни округ байроғига тақиб қўйди.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар партия Марказий Комитетига, Совет ҳукуматига, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга миннатдорчилик изҳор этиб, округ меҳнаткашлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бутун куч ва билимларини сарфлайдилар, деб партия ва ҳукуматни ишонтирдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига якдиллик билан табрикнома қабул қилдилар.

КИНО ХИЗМАТИНИ ЯХШИЛАЙМИЗ

Аҳолининг маданий савиясини ошириш, билими, ижтимоий онгини юксак даражага кўтариш, уларни маънавий камолотга етказишда кинонинг роли катта. Ленин айтганидек, ҳамма санъатлар ичида биз учун энг муҳими кинодир. Содда қилиб айтганда, кино одамийлик ва инсонпарварликни, жасорат ва олижанобликни, маънавий гўзаллик ва ахлоқий покликни, улуғворлик ва нафосатни тарғиб этади. Шунинг учун ҳам кино санъати ҳаётга тобора сингиб бормоқда. Эндиликда у жуда катта аудиторияга эга бўлиб қолди. Кенг меҳнаткашлар оммасининг аксарият қисми кино кўради.

Буни биргина Андижон области мисолида яққол кўриш мумкин. Область кинолаштириш бошқармаси аҳолига кино хизматини яхшилаш юзасидан қатор тадбирларни амалга оширди. Меҳнаткашларнинг маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш мақсадида кинотеатрлар, киноустановкалар тармоғини анча кенгайтирдик. Ҳозир областимизнинг шаҳар ва қишлоқларида 171 та киноустановка ишлаб турибди. 83 та установка чорвадорлар, мактаб ўқувчилари ва бошқа касб эгаларига кино хизмати кўрсатмоқда. Шаҳрихон шаҳрида 660 ўринли кенг экранли кинотеатр қурилди. Ленин районида 3 та янги киноустановка очилди. Қўрғонтепа районидаги Навоий номли, Москва районидаги Тельман номли, Пахтаобод районидаги «Коммуна» колхозларида қишлик ва ёзлик кинотеатрлар фойдаланишга топширилди.

Кинотеатрларнинг ташқи ва ички безагига алоҳида эътибор беряпмиз. Ҳар бир кинотеатр биносини намунали қилиб қўйганмиз. Биноларнинг чиройли чиқиши учун безакнинг миллий турларидан кенг фойдаланяпмиз. Кино майдонлар, хиёбонларга кундузги ёғду берадиган лампалар ўрнатяпмиз, курсилар қўйилмоқда.

Кино ходимларига қулай шароит яратилди, улар ҳақида ғамхўрлик кучайтирилди. Кўпчилик кинотеатрлар янги аппаратлар билан таъминланди. Киномеханикларни танлаш, уларнинг малакасини ошириш соҳасида талай ишлар қилинди. Талабчанлик оширилди. Оқибатда фильмларни кўрсатиш сифати бирмунча яхшиланди, ленталарнинг узилиши, овозларнинг чиқмай қолиш ҳоллари кескин камайди.

Шуниси характерлики, киномеханиклар фильмларни фақат кинотеатрлардагина эмас, балки дала шийпонларида, ўқув юртлари ва маҳаллаларда ҳам намойиш этадиган бўлдилар. Яйловларда ва олис аҳоли пунктларда чўпонлар ва уларнинг оила аъзолари учун юзлаб қўшимча сеанслар ташкил қилинди. Буларнинг бари томошабинлар сонининг кўпайишига ёрдам берди.

Сеанслар олдидан янги фильмлар ҳақида қисқача суҳбатлар ўтказиш одат тусига кириб қолди. Янги фильм келганини кўпчиликка билдиришда афишага зўр бермоқдамиз. Бир йилда афиша ёпиштириладиган тахтани 80 тага кўпайтирдик. Афишаларни кўзга ташланадиган, кишиларнинг эътиборини тортадиган, чиройли қилиб ёзишни йўлга қўйдик. Уларни аҳоли зич жойларга қўядиган бўлдик. Бундан ташқари ҳар ҳафтада бир марта кўп тиражли газета чиқариб, унда янги келган фильмнинг қисқача мазмунини рус ва ўзбек тилларида шарҳлаб берамиз. Репертуар плани тузишни изга солдик.

Областда мактаб ўқувчиларига фильм кўрсатиш тубдан яхшиланди. Ҳамма жойда ўқув программасига мос келадиган, болаларбоп фильмларни кўрсатиш қатъий қилиб қўйилди. Кинотеатрлардан олис мактабларда доимий киноустановкалар ташкил этилди. Ёзги каникул даврида барча пионер лагерларида системали равишда кино кўрсатиб турилди.

Янги йил арафасида «Мультфильм—72» деган кинофестиваль ўтказдик. Космонавтлар кунида «Салом, мактаб» деган темада кинофестиваль ўтказилгани ҳам яхши бўлди. Ўқувчиларга тематик фильмларни кўрсатишда Андижон шаҳар бирлашган кинотеатрлар идораси ибратли ишлар қилди. Бу ишнинг якунларини рақамлар билан ифодалайдиган бўлсак катта ўсишни кўрамиз. 1973 йилда область бўйича 2 миллион 299 минг бола кино кўрди.

Социалистик мусобақани кучайтириш мақсадида область кинолаштириш бошқармаси иккита кўчма Қизил байроқ таъсис этди. Ҳар ойда мусобақага якун ясаб, илғорларни рағбатлантириб турадиган бўлдик. Марҳаматликлар мусобақада пешқадамлик қилишяпти. Улар халққа бажонидил хизмат кўрсатмоқдалар. Районда аҳолига кино хизмати кўрсатиш плани мунтазам ошириб бажарилмоқда. Январь ойи плани 179 процентга етказиб адо этилди. Улар область кинолаштириш бошқармасининг кўчма Қизил байроғини уч кварталдан буён қўлда сақлаб турибди. Область кинолаштириш бошқармаси Марҳамат районида аҳолига кино хизмати кўрсатишни ўрганиб, тажрибасини областдаги бошқа районларга ёйишни тавсия этди. Район кинолаштириш идорасининг бошлиғи Қурбонали Валиевни эса «Москвич» машинаси билан мукофотладик.

Ленин, Москва, Балиқчи, Андижон, Жалақудуқ, Пахтаобод районларида ҳам аҳолига кино хизмати кўрсатиш сифати яхшиланди.

Область бўйича ҳам ютуқларимиз чакки бўлмади. 1973 йил плани сеанслар бўйича 114,7 процент, томошабинларни жалб қилиш бўйича 111,7 процент, маблағ тўплаш бўйича 109,8 процент адо этилди. Бир йилда 7962 сеанс кино кўрсатилди. 8 миллион 19 минг киши кино кўрди. 1972 йилдагига нисбатан 152 минг сўм кўп маблағ тўпланди. 72 минг сўм соф фойда олинди. Область кинолаштириш бошқармаси ўтган йилнинг учинчи кварталида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография давлат комитети ва маданият ходимлари касаба союзи республика комитетининг кўчма Қизил Байроғи билан мукофотланди. Кейинги олти йил давомида бу байроқни биринчи марта қўлга киритдик. Бу—ишимизга берилган юксак баҳодир. Областимиз киночилари тўртинчи кварталда ҳам байроқни қўлда сақлаб қолдилар.

Областда ажойиб киномеханиклар ўсиб етишди. Улар ўзларининг бутун куч-қувватларини аҳолига намунали хизмат кўрсатишга сарф қилмоқдалар. Партия ва ҳукуматимиз ишчан киномеханикларнинг хизматини муносиб тақдирлаб турибди. Масалан, ўтган йили кино ходимларидан 5 киши СССР Кинематография давлат комитети ва маданият ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. 49 киномеханик Ўзбекистон Кинематография давлат комитети ва маданият ходимлари касаба союзи республика комитетининг фахрий ёрлиғини олишга муяссар бўлди. 7 кишига «СССР Кинематография аълочиси» значоги берилди. 61 киши «1973 йил социалистик мусобақаси ғолиби» значоги билан тақдирланди. Мукофотланганлар орасида Хўжаобод районидан Қўчқор Содиқов, Ленин районидан Абдурауф Абдураҳмонов ва бошқалар бор.

Андижон шаҳар бирлашган кинотеатрлар идорасининг ходимлари Шавкат Олимов, Геннадий Яковлев, Марҳамат район кинолаштириш идорасининг киномеханиги Турғунбой Деҳқонов, Ленин районидан Мурод Бурхонов, Ғанижон Мамажоновлар шахсий беш йиллик планларини бажариб, ўнинчи беш йиллик ҳисобига ишламоқдалар. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Область кинолаштириш бошқармаси 2 йилга мўлжалланган перспектив план тузди. Планда қатор тадбирларни амалга ошириш кўзда тутилган. Бу йил областда 9 та янги киноустановка ишга туширилади. Жалақудуқ районидаги Димитров номли, Ильич номли, Москва районидаги Свердлов номли колхозларда қурилаётган кинотеатрлар йил охиригача ишга туширилади. Ленинск шаҳрида 600 ўринли, Пахтаобод районн марказида 400 ўринли кенг экранли кинотеатр қурилиши бошланади.

Областимиз киночилари январь ойи планини 105 процент бажардилар. Барча шаҳар ва районларда план топшириқлари ортиғи билан адо этилди. Партия XXIV съезди ва КПСС Марказий Комитетининг декабрь (1973 йил) Пленуми қарорларини амалга ошира бориб, аҳолига кино хизмати кўрсатиш сифатини янада яхшилаймиз. Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг шонли эллик йиллик тўйини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб оламиз.

Ҳ. ҲАКИМОВ,
Андижон область кинолаштириш бошқармасининг бошлиғи.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

ХАЛҚАРО ШАРҲЛАР

МАСЪУЛИЯТЛИ МУЗОКАРАЛАР

Шу ҳафтада Женевада стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисида қайта бошланган Совет — Америка музокараларини ҳақли равишда энг мураккаб ва масъулиятли халқаро кенгашлар жумласига киритса бўлади. Чунки бу музокараларнинг қатнашчилари қурол-яроғларнинг энг хатарли ва қиммат турадиган турлари — ракета-ядро қуроли пойгасини жиловлаши лозим бўлган муҳим битимлар устида биргаликда иш олиб боришни давом эттиришлари лозим.

Бу масалани тезроқ ҳал этиш совет ва Америка халқларининг ҳам, шунингдек дунёдаги бошқа барча халқларнинг ҳам туб манфаатларига тўла-тўкис мос бўлиб тушишини англаш қийин эмас. Қуролланиш пойгасини чеклаш Совет Иттифоқига ва Қўшма Штатларга, бунёдкорлик мақсадлари учун, одамларнинг турмушини яхшилаш учун кўпроқ маблағ сарфлаш имконини берган бўлур эди, шунингдек инсониятни ядро уруши хавфидан халос қилиш йўлида муҳим амалий қадам қўйиш бўлур эди.

Ҳақиқатан ҳам ўзаро мақбул қарорларга эришишга ҳар иккала томон холис ният билан интилган тақдирда бир битимга келиш жуда зарургина бўлиб қолмай, реал равишда мумкин ҳам эканлигини ҳаётнинг ўзи кўрсатди.

Маълумки, 1972 йил май ойидаёқ Москвада олий даражада ўтказилган Совет — Америка музокаралари давомида ракетадан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисидаги шартнома ва стратегик ҳужум қуролларини (беш йил муддатга) чеклаш соҳасидаги баъзи бир тадбирлар тўғрисида муваққат битим тузилган эди. 1973 йил июнида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежневнинг АҚШга қилган визити вақтида Совет — Америка ҳужжати — «Стратегик ҳужум қуролларини янада чеклаш тўғрисидаги музокараларнинг асосий принциплари» имзоланди. Бу ҳужжатда томонлар қурол-яроғларнинг шу турини чеклаш юзасидан янада тўлиқроқ тадбирлар тўғрисидаги битимни ишлаб чиқиб, уни 1973 йилдаёқ имзолашдан иборат конкрет вазифани ўртага қўйдилар.

Ҳозир Женевадаги музокараларда гап айни шу ҳақда бормоқда. Музокараларнинг қатнашчилари теппа-тенг хавфсизлик принципи асосида, яъни ҳеч қандай бир томонлама устунликка эришмаган ҳолда стратегик ҳужум ракеталарининг миқдорига ҳам, шунингдек уларнинг сифатини такомиллаштиришга ҳам алоқадор бўлиши мумкин бўлган янги чеклаш тўғрисида бир битимга келишлари лозим.

Бу — мураккаб вазифа эканлиги равшан. Чунки у дунёдаги энг катта икки давлатнинг хавфсизлигига даҳлдор бўлади. Чунки бутун дунёда даҳшатли ҳарбий техникани такомиллаштириш ва ривожлантириш жараёни тинимсиз давом этмоқда. Ниҳоят, Америкада ҳамон «совуқ уруш» руҳидаги ҳаёлларидан воз кечмаган муайян доиралар бу вазифани ҳал этишга тўсқинлик қилиб турибдилар.

Аммо СССР вакиллари каби Америка делегацияси ҳам бундан астойдил манфаатдор эканлигини кўрсатган тақдирда бу ғоят актуал вазифа муваффақиятли ҳал этилишига шак-шубҳа йўқ.

КОНФУЦИЙДАН БЕТХОВЕНГАЧА

Бир неча вақт муқаддам Хитойда яна бир навбатдаги кампанияни бошлашга ишора берилди. Кўпгина ажнабий кузатувчилар бу кампанияни 1966 йилдан 1969 йилгача мамлакатда ўтказилган «маданий революция»нинг иккинчи босқичи деб ҳисобламоқдалар. Иморатларнинг деворларига «дацзибао» деб аталган варақалар яна ёпиштириб ташланди, корхоналардаги иш чеклаб қўйилди. Ажнабийлар мамлакат бўйлаб сафар қила олмайди. «Маданий революция» йилларида бўлган тўқнашувлар, шу жумладан қуролли можаролар бўлаётганлиги тўғрисида бир қанча вилоятлардан маълумотлар келиб турибди. Ўша вақтда бўлгани каби бу сафар ҳам Мао Цзедуннинг ўзи кампаниянинг ташкилотчисидир.

Расмий хабарларга қараганда кампаниянинг тиғи собиқ мудофаа министри Линь Бяога қарши қаратилган, бир вақтлар у Маонинг вориси деб эълон қилинган, сўнгра эса сиёсий саҳнадан ғойиб бўлиб қолган эди. Бу галги кампания бундан 2.500 йил муқаддам яшаган кишига — Хитой файласуфи Конфуцийга ҳам қарши қаратилгандир. Башарти Линь Бяо номига айтилаётган танқидий гапларни бирон баҳона билан изоҳлаш мумкин бўлсада (чунки ХКПнинг X съездида у «энг ёвуз душман» ва «хоин» деб эълон қилинганлигини хитойлар ҳали унутганлари йўқ), Пекинда ишлаётган ғарб мухбирларининг далолат беришича, Конфуций номи чайналаётганлиги «кўпчилик хитойлар учун мавҳум бўлиб турибди».

Аслида қадимий файласуфга қарши бошланган мавҳум кураш Хитой раҳбарларига жуда конкрет амалий мақсадларга эришиш учун керак бўлиб қолган. Моҳият эътибори билан олганда бу кураш ХКПнинг X съезди ҳарчанд уринса ҳам чек қўя олмаган «икки йўл» курашининг давомидан бўлак нарса эмас.

Мао ўз рақибларига қарши курашда бу гал ҳам, афтидан ҳамма воситалардан, шу жумладан куч ишлатишдан фойдаланса керак. Ўртадаги фарқ фақат шуки, «маданий революция» давридаги хунвэйбинлар ўрнини энди «шаҳар лашкарлари» олади. «Омма» ролини ўйнаётган ана шу лашкарлар ҳозир Хитойнинг бир қанча вилоятлари, шаҳар ва қишлоқлари кўчаларида марш қилиб юрибдилар, улар «кўчани кесиб ўтувчи каламушларнинг додини беришга» ҳозирлик кўрмоқдалар.

Маога тобе бўлган матбуот саҳифаларида ва «дацзибао» варақаларида Маонинг партиядаги ва ҳарбий раҳбарликдаги душманлари шаънигагина эмас, гўё «конфуцийчилик оғуси» билан заҳарланган зиёлилар шаънига ҳам дўқ-пўписалар ёғдирилмоқда. Улардан ўз дунёқарашини ўзгартириш, ўзининг Маога сўзсиз содиқлигини исбот қилиш талаб этилмоқда. «Маданий революция» даврида бўлгани каби жаҳон маданиятининг Бетховен, Шуберт каби ва бошқа табаррук зотлари шаънига ҳақорат сўзлари яна эшитила бошлади.

Ғарб матбуоти Хитойдаги сўнгги воқеаларни шарҳлаб, «маданий революция»нинг биринчи босқичида бўлгани каби антисоветизмни ва ҳатто Совет Иттифоқига нисбатан душманликни кучайтириш ҳозирги кампаниянинг доимий элементи бўлиб қолаётганлигига эътиборини жалб қилмоқда. Бунга ажабланмаса ҳам бўлади. Хитойда маочиларнинг хоҳиши билан бирон бир бемаъни ҳаракат бошланганда ҳар сафар ана шундай йўл тутиладиган бўлиб қолди.

Э. БАСКАКОВ,
А. БИРЮКОВ.
(ТАСС).

ФРАНЦИЯ. Лотарингия кўмир ҳавзасини оммавий иш ташлаш қамраб олди. Ишдан бўшатишларга ва меҳнат шароитининг ёмонлашаётганига қарши норозилик билдириб, ишни тўхтатган шахтёрлар намойишга чиқдилар. Кўмир саноатининг маҳаллий корхоналарида ишловчи бошқа тоифадаги меҳнаткашлар ҳам шахтёрларга қўшилиб, норозилик билдирмоқдалар. Суратда: намойишчилар норозилик билдириш учун шахталар маъмуриятига боришяпти.

ТАСС фотохроникаси.

Конго Халқ Республикаси авиаторлари пойтахт Браззавилни мамлакатнинг бошқа шаҳарлари ва хорижий давлатлар билан боғловчи янги-янги йўллар очмоқдалар. Бундан етти йил аввал ташкил этилган «Лина-Конго» миллий авиация компанияси юк ва пассажирлар ташиш ҳажмини йилдан-йилга оширмоқдалар. Маҳаллий линияларда совет «АН-24» пассажир самолётлари муваффақиятли учмоқда. Суратда: «АН-24» самолётининг экипажи, кема командири — совет учувчиси Генрих Гулаян (ўртада), совет штурмани Альберт Серобян (ўнгда) ва иккинчи учувчи — конголик П. Окуму.

Б. Федоров фотоси. (ТАСС).

ХАТАРЛИ БИТИМ

Яқинда Ғарб матбуоти хунук бир хабар тарқатди. Маълум бўлишича, Америка билан Англия Диего-Гарсия оролида ҳарбий-денгиз ва ҳарбий-ҳаво базасини қуриш ҳақида ўзаро келишиб олганлар. Бу хабарнинг тўғрилигини Англия расмий доиралари ҳам эътироф қилдилар.

Диего-Гарсия Ҳинд океанининг марказий қисмида жойлашган. Чагос архипелаги составига кирган бу орол «Британиянинг Ҳинд океанидаги территорияси» ҳисобланади. 1966 ва 1972 йилларда тузилган Англия — Америка битимларига кўра, оролда Америка ҳарбий-денгиз флотининг алоқа станцияси ва ҳарбий аэродроми барпо қилинган. Лекин Пентагон Диего-Гарсияни йирик ҳарбий-стратегик базага айлантириш, шу тариқа Ҳинд океанида ўз ҳарбий мавқеини мустаҳкамлашни орзу қилиб келарди. Шу мақсадни амалга ошириш учун Пентагон Англия розилигини олишга кўп уринди ва ниҳоят оролда муҳим ҳарбий объектлар қуриш тўғрисида Англия билан тил топишди. Ўзаро келишувга биноан, ядро ракеталари билан қуролланган сув ости кемалари ва эсминецлар учун база, шунингдек катта ҳарбий аэродром қурилади. Оролда Америка ҳарбийларининг сони бир неча бор кўпаяди.

Англия ва Америка ҳарбий доиралари ўз режаларини жаҳон жамоатчилигидан яшириш ниятида, одатдагидек бу гал ҳам уйдирма тўқидилар. Гўё Совет Ҳарбий-денгиз флоти Ҳинд океанидаги Америка, Англия коммуникацияларига таҳдид солаётган эмиш ва шуниқг учун ҳам улар Диего-Гарсияда мудофаа иншоотларини қуришга мажбур эмишлар. Бундай бўҳтон билан улар Осиё халқларини лақиллатишга уриняптилар. Лекин, Осиё жамоатчилиги ҳар галгидек бу сафар ҳам Англия, Америка ҳарбий доираларининг мақсадини пайқаб қолдилар. «Америка ва Англиянинг бу хатти-ҳаракати, — деб ёзди «Таймс оф Цейлон» газетаси, — Осиёдаги барча мамлакатларнинг манфаатларига қарши сиёсатдир».

Диего-Гарсияни ҳарбий плацдармга айлантириш ҳақидаги хабар аксарият Осиё давлатларини ва кенг жамоатчиликни ташвишга солиб қўйди. Улар Америка — Англия битимининг Осиё учун ғоят хатарли эканлигини таъкидлаб, мазкур битимни кескин қоралаяптилар. Ҳиндистон, Шри Ланка Республикасининг ҳукуматлари Америка ва Англия ҳукуматларига расман норозилик билдириб, уларни Диего-Гарсияда ҳарбий базалар қурмасликка чақирдилар. Бош министр Индира Ганди, Диего-Гарсияни йирик ҳарбий-денгиз базасига айлантириш режасини, Ҳиндистон хавфсизлигига жиддий таҳдид, деб баҳолади.

Утган ҳафтада бутун Ҳиндистон бўйлаб умумхалқ намойишлари, митинглар ва йиғинлар бўлиб ўтди. Намойишчилар Англия — Америка ҳарбий доираларининг хавфли сиёсатига қарши кескин норозилик билдирдилар. Индонезия, Австралия ҳукуматлари ва жамоатчилиги ҳам Диего-Гарсия ороли ҳарбий плацдарм бўлмасин демоқдалар. Шундай қилиб, Америка-Англия ҳарбийларининг Ҳинд океанида янги стратегик база қуриш ҳаракатлари Осиё халқларининг қаттиқ қаршилигига дуч келмоқда.

А. БОСИТ.

РАСМИЙ ЖИҲАТДАН ТАНИДИ

ДАККА, 23 февраль. (ТАСС). Бу ерда маълум бўлишича, Эрон билан Туркия Бангладеш Халқ Республикасини расмий жиҳатдан таниди. Шундай қилиб, Бангладеш ташкил этилганидан буён ёш мустақил давлатни ҳозиргача жаҳоннинг 112 мамлакати таниди.

ПОКИСТОН БАНГЛАДЕШНИ ТАНИДИ

ДАККА, 23 февраль. (ТАСС). Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Мужибур Раҳмон Покистон Бангладешни расмий жиҳатдан таниганлигини айтди. У мусулмон мамлакатлари давлатлари ва ҳукуматлари бошлиқларининг бугун Покистоннинг Лоҳур шаҳрида очилган конференциясида қатнашиш тўғрисидаги таклифни қабул қилганлигини ҳам маълум қилди.

ЖЕНЕВАДАГИ УЧРАШУВ

ЖЕНЕВА, 23 февраль. (ТАСС). Бу ерда стратегик қурол-яроғларни чеклаш тўғрисидаги Совет — Америка музокараларида қатнашувчи делегацияларнинг навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

ГКП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ I ПЛЕНУМИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ АХБОРОТИ

Партия IX съездида сайланган Греция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг I пленуми бўлди.

Пленум Сиёсий бюрони сайлади. Ўртоқ Харилаос Флоракис Марказий Комитетнинг биринчи секретари қилиб сайланди.

ГКП Марказий Комитети I пленумининг президиуми.

МУЖИБУР РАҲМОН ЛОҲУРГА КЕЛДИ

ЛОҲУР, 23 февраль. (ТАСС). Бангладеш Халқ Республикасининг Бош министри Мужибур Раҳмон бугун бу ерга келди. У мусулмон мамлакатлари давлат ва ҳукумат бошлиқларининг конференциясида иштирок этади. Аэропортда Мужибур Раҳмонни Покистон бош министри Зулфиқор Бхутто кутиб олди.

Маълумки, Покистон кеча Бангладешни мустақил давлат сифатида расмий жиҳатдан таниган эди. Ўз навбатида Бангладеш ҳукумати ҳам Покистонни расмий жиҳатдан таниди.

ҚЎШИНЛАРНИ ОЛИБ ЧИҚИБ КЕТИШ ТУГАЛЛАНДИ

ҚОҲИРА, Миср Араб Республикасининг ҳарбий вакили Исроил қўшинларини Деверсуара районида Сувайш каналининг ғарбий соҳилидан олиб чиқиб кетиш пайшанба куни кундуз соат 12 да тугаганлигини айтди.

(ТАСС).

ХАЛҚ ПОЛЬШАСИДАН ХАБАРЛАР

МИЦКЕВИЧ ВА ПУШКИН ҲАҚИДА ФИЛЬМ

Республикада «Мицкевич — Пушкин» ҳужжатли фильми суратга олинди. Уни илмий-оммабоп фильмлар Лодзь студияси «Леннаучфильм» Ленинград кино ходимлари билан ҳамкорликда яратди. Кўринишларнинг кўп қисми Совет Иттифоқининг территорияси — Пушкин музейи бор бўлган Қрим, Ленинградда, Литва, Вильнюс чеккасида, Каунас ва Новогрудекда суратга олинган. Польша — совет киночилар группаси қисман суратларни Варшава ва Краковда олдилар.

Фильм А. Мицкевич ва А. Пушкин шеърриятидан олинган парчалар билан безатилади. Текстларни машҳур актерлардан Сергей Бондарчук билан Игнаций Голевскийлар ўқишади.

ЗАНГЛАГАН АЖАЛ УРУҒЛАРИ

Уруш тамом бўлганига 29 йил бўлди, лекин Болтиқ денгизи остида портлаётган снаряд ва миналар ҳамон хавф солиб турибди.

Ўтган йилнинг май ойидан сентябригача бўлган вақт ичида Польша ҳарбий флотининг аквалангист-минёрлари Болтиқнинг катта (3.800 квадрат метрга яқин) майдонини портламай қолган ажал уруғларидан тозаладилар.

Аквалангист-минёрлар катта жасорат билан 120 кун давомида 434 та бомба, 140 артиллерия снарядлари ва денгиз остида ётган 870 килограммлик портловчи моддаларни зарарсизлантирдилар.

КАТТА ҚИЗИҚИШ

Польшада совет машиналарининг эгалари учун биринчи клуб ташкил этилди. Бу ҳақда матбуотда хабар эълон қилинганидан сўнг, мамлакатнинг ҳамма томонидан клубга аъзо бўлиб кириш тўғрисида аризалар ёғилиб кела бошлади. Лодзда ташкил этилган клубнинг таъсис мажлисига Варшава, Катовице, Вроцлав, Познань ва бошқа кўпгина шаҳарлардан «Москвич» ва «Запорожец» автомашинаси бўлганлар етиб келишди. Клубнинг кўпгина аъзолари оила аъзолари билан таъсис мажлисида қатнашдилар. Ҳозир клуб аъзосининг сони 320 кишига етди. Клуб аъзолари «Запорожец», «Жигули» машиналарини ишлаб чиқарувчи заводларнинг вакилларини, шунингдек СССР «Автоэкспорт» Польша бўлимининг мудирини қизғин табрикладилар.

Клуб аъзолари «Москвич», «Запорожец» ва «Волга» секцияларида иш олиб борадилар. Ҳар ойда бир марта совет мутахассислари билан учрашувлар ўтказилади. Шу йилнинг апрель ойида клуб аъзолари Москвага, «Москвич» ишлаб чиқарадиган заводга, ёзда эса Қора денгизга ва «Запорожец» етказиб берадиган заводга боришмоқчи.

ПОЛЬША ГУЛЛАРИ ШУҲРАТИ

Бу йил польшалик боғбонлар кооперативлари ва давлат хўжаликлари чет элларга 3 миллиондан ортиқ гул сотади. Улар орасида чиннигул ва лолалар асосий ўринни эгаллайди. Гуллар ва лолаларни ГДР, ЧССР ва СССР сотиб олишади. Гуллар харидорларга самолёт ҳамда махсус вагонларда жўнатилади.

Яқин келажакда Польша гулларига харидорлар янада кўпаяди, уларга Скандинавия мамлакатлари ва Австрия қўшилади.

(«ИНТЕРПРЕСС»).

АХБОРОТ

АНДИЖОН

ҲАМКОРЛИК

ГАВАНА ТЎҚИМАЧИЛАРИГА

Андижонликлар Куба қишлоқ хўжалик кооперативининг буюртмаларини муддатидан илгари бажаряптилар.

Андижон машинасозлиги заводи коллективи йил бошидан буён озодлик оролига 80 та «Т-62-1» дизелини экспорт қилди. Область пахта тозаловчилари эса, биринчи кварталда Гавана тўқимачилари ва Кубанинг бошқа шаҳарларига 6900 тонна пахта толаси жўнатишлари керак. Январь ойида Кубага 3 минг тонна Андижон тамғаси босилган тола юборилди. Пахта тозаловчилар қолган буюртмани ҳам муддатидан бир ой олдин, февраль ойида бажаришга аҳд қилдилар.

ҚУЛАЙЛИК

САЙЁҲЛАРГА ҚЎЛЛАНМА

Туризм ва экскурсиялар область совети хайрли ишга қўл уриб, Андижон тўғрисидаги турли хил открыткалар, йўл хотираларидан иборат китобчалар ҳамда қўлланма-справочниклар тайёрлавти.

Область Совети ходимларининг ташаббуси билан кейинги икки йил ичида Андижоннинг бугунги қиёфасини акс эттирувчи қатор расмли открыткалар чоп этилди. Андижонга келган сайёҳлар Жоме мадрасаси, Китоблар уйи, Катта Фарғона каналининг ... ва бошқа жойларга экскурсия уюштирилади. Саёҳларга мўлжалланган бу қўлланма «Андижон» деб аталади.

МАДАНИЯТ

КИТОБЛАР КЎРГАЗМАСИ

Бобир номли область кутубхонасида республикамизнинг шонли юбилейи шарафига кўргазма ташкил этилди.

Кўргазмада андижонлик ёзувчиларнинг ижодидан намуналар бор. Бу ерга келган кишилар Бобирнинг Танланган асарлари, машҳур «Бобурнома»си, Машраб, Нодира, совет адибларидан Комил Яшин, Ҳабибий, Мирзакалон Исмоилий, Саида Зуннунова, Тўхтасин Жалолов, Султон Жўра ва бошқаларнинг турли даврларда чоп қилинган китоблари билан танишмоқдалар.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НАМАНГАН

ТАШАББУС

ҲИММАТ

Уйчилик Николай Николаевич Мотрик-Лютрик ажойиб ватанпарварлик ташаббуси бошлади. У кўп йил ишлади. Ҳалол меҳнати билан бир қанча сўмлик заём тўплади. Яқинда у СССР халқ хўжалигини ривожлантириш заёмларини давлатга топширди. Биз Уйчи район партия комитетининг ходими А. П. Хван билан Н. Н. Мотрик-Лютрик ҳузурида бўлдик. У бизга қуйидагиларни ҳикоя қилиб берди:

—Ўзбекистонда Совет ҳокимиятини ўрнатишда қўллар қатори мен ҳам қатнашдим. Гражданлар урушн, босмачиларга қарши курашда иштирок этдим. Партия ва ҳукуматимиз хизматларимни муносиб тақдирлади. Бир қанча медаллар, фахрий ёрлиқлар олишга муяссар бўлдим. Мана 20 йилдирки, пенсиядаман. Фаровон ҳаёт кечириб, бахтли яшамоқдамиз. Давлатдан пенсия оламан. Улуғ Ватан урушидан сўнг чиқарилган 5875 сўмлик заёмимни давлатга топширишга қарор қилдим. Унинг маблағи боғча, ясли, мактаблар қурилишига ишлатилишини истайман.

А. ҲОЖИМАТОВ.

ГАЗЕТХОНЛАР ИЛТИМОСИГА КЎРА

ШАКАРНИНГ ОЗИ ШИРИН

Абу Али ибн Сино ҳам ўзининг «Ал қонун» асарида қанд касаллиги ҳақида маълумот берган. Бу дард билан оғриган бемор доим ташна бўлиши, иштаҳаси очилиб кетишини ёзган эди.

1889 йилда Меринг ва Минковскийлар итнинг ошқозон ости безини операция йўли билан олиб ташлаганлар. Бунда кишиларда учрайдиган қанд касаллигига ўхшаш аломатларни кўрганлар (қондаги қанд миқдори кўпайиб кетган).

1900 йилда рус олими Соболев ошқозон ости безини ўрганиш устида тажрибалар олиб борди. У беморларни даволаш учун ошқозон ости бези сувидан фойдаланишни тавсия этди.

Касалликнинг келиб чиқишига руҳий ва жисмоний жароҳатланиш, ошқозон ости бези томирларининг склерози, шакар ва ширинликлар, ёғ ва ёғли овқатларни ҳаддан ташқари кўп истеъмол қилиш сабаб бўлади. Баъзи олимларнинг таъкидлашича, қанд касаллиги семиз одамларнинг йигирма процентдан ортиқроғида, озғин кишиларнинг эса ҳаммаси бўлиб уч-беш процентида учраб туради. Бундан ташқари қанд касаллигига юқумли ва бошқа касалликлар ҳам сабаб бўлиши мумкин.

Қанд касаллигида, умуман, модда алмашинуви, айниқса, карбон сувлар, ёғ, оқсил ва витаминлар алмашинуви бузилади.

Карбон сувлар соғлом киши организмида (ингичка ичакда) парчаланиб, қонга сўрилади ва жигарга ўтади. Бу ерда унинг бир қисми гликогенга айланади ва ошиқча модда ҳолида сақланади. Лекин асосий қисми қонга ўтиб, бутун организмга тарқалади.

Қанд касаллигига учраган бемор организмида (ошқозон-ичак йўлида) карбон сувларнинг қонга сўрилиши нормада бўлиб, инсулин етишмаслиги туфайли ёки активлиги пасайиб кетиши натижасида қонда шакар кўпайиб кетади.

Касаллик одатда оғиз қуриши, ташналик пайдо бўлиши, иштаҳанинг зўрайиб кетишидан бошланади. Бемор кўп овқат истеъмол қилишига қарамай ўз вазнини йўқота боради. Касалликнинг дастлабки аломатларига умумий холсизланиш, иш қобилиятининг пасайиши, бош оғриғи, тез чарчаш, болаларда эса ташналикнинг кучайиши киради. Баъзан болалар бир кеча-кундузда беш литргача сув ичадилар.

Қанд касаллигининг енгил, ўртача ва оғир формалари мавжуд. Бу дардни даволашда овқатланишнинг аҳамияти жуда катта. Касалликнинг енгил ва ўртача оғирликдаги формаларида парҳез — даволанишнинг асоси ҳисобланади. Оғир формасида эса даволаш инсулин орқали бажарилади.

Қанд касаллиги билан оғриган бемор суткасига тўрт маҳалдан кам овқатланмаслиги, овқатдан оладиган қувват ва карбон сувларнинг миқдори деярли ҳар куни бир миқдорда бўлиши, шакар ва ширинликлар, ёғларнинг миқдори кескин камайтирилиши лозим.

Ширинлик ўрнига беморларга сахарин, сорбит, ксилит каби моддалар тавсия этилади. Чунки улар қондаги қанднинг миқдорига таъсир қилмайди. Беморга карам, помидор, турп каби сабзавотларни, жигарнинг фаолиятини яхшилаш мақсадида сузма, сули кабиларни истеъмол қилиш тавсия этилади.

Қанд касаллиги билан оғриган беморларга бир хил парҳез бўлиши мумкин эмас. Парҳез ҳар бир беморнинг аҳволига қараб, озғин ёки семизлигига, дарднинг енгил ёки оғирлигига, қиладиган меҳнатига қараб белгиланиши керак.

Қанд касаллиги билан оғриган беморлар ҳар куни овқат билан бирга 100 грамм оқсил, 70 грамм ёғ, 300 грамм карбон сув қабул қилишлари лозим.

Беморларга ишқорий маъдан сувлар бериб туриш фойдалидир. Қанд касаллигида парҳезга алоҳида эътибор бериш керак. Касалликнинг тузалиб кетиши ёки оғирлашишида овқат режимига қатъий риоя қилишнинг аҳамияти катталигини ҳар бир бемор яхши тушуниши лозим. Парҳезга риоя қилган бемор организмида модда алмашинуви нормал ҳолга келиши ва у бутунлай соғайиб кетиши, бунга амал қилмаса атеросклероз, инфаркт миокардга чалиниши, мияга қон қуйилиши, ёки ҳафақонлик касаллигига дучор бўлиши мумкин.

А. ШАЙХОВ,
медицина фанлари кандидати.

ОТА-ОНАЛАР — СОЛДАТЛАР МЕҲМОНИ

РЕПОРТАЖ

Зокир ота эрта саҳардан туриб олди. Естиғи тагидан фонусини олиб, девор соатга тутди. «Олтидан чорак ўтибди» деди ўзига-ўзи. Кейин чакмонини елкасига ташлади-да, эшикка юзлана туриб, чироқни ёкди. Кампири ҳам уйғоқ эканини кўриб:

— Саодат, отланақол, тағин кечикмайлик, — деди.

Улар етиб келишганда февралнинг нурсизгина қуёши ёйилган, изғирин шабада ҳам бироз юмшаганди. Солдат йигитларнинг бири ота-онаси билан, бошқаси опа-акаси, баъзилари қайлиғи билан сайр қилишар, суҳбатлашарди. Зокир ота ҳарбийлар орасидан ўз фарзандларини ахтарарди.

— Келишяпти, онаси, — деди у ҳаяжонини босолмай. Икки ёш уларга яқинроқ келди-да:

— Майор Носир Ортиқов!

— Оддий солдат Эргаш Шодмонов! — деб честь беришди, сўнг «ўғил ва неварангиз» сўзини баравarига айтишди. Кулги кўтарилди. Кексаларнинг бағри тўлди...

Кўп ўтмай ҳамма залга тўпланди. Зокир ота болалари билан олдинги қатордан жой олди:

— Ўғилчани соғинибдилар-да,— ҳазил аралаш гап қотди ёнида ўтирган ҳамроҳига.

— Уч ўғлим ҳарбий хизматни ўтаган. Буниси кенжаси, — чўққи соқолини силаганча жавоб қайтарди қария. Ўғлимни қисмдаги тенгқурлари ҳурмат қилишаркан ўзи ҳам анча чиниқибди. Ўртага жимлик чўкди. Саҳна томонга офицерлар ва генерал ўтди.

— Танидингизми? — ҳамроҳини оҳиста туртди ота.

— Ҳа, генерал-майор Бурҳон Сирожиддинов бўладилар,

— Азиз меҳмонлар! Ота-оналар ва солдатлар, — деб мурожаат қилди генерал тўпланганларга.— Бугун Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флоти кунининг 56 йиллик байрами. Жангчи ўғилларингиз билан байрам қувончини биргаликда баҳам кўриш учун ташриф буюрганингиздан миннатдормиз. Хуш келибсизлар...

Тўпланганлар ҳарбий қисм бўйлаб сайр қилишди. Солдатлар ҳаёти билан танишув казармадан бошланди. Қатор каравотларда солдатлар оқ чойшабларга бурканишган. Шу пайт командирнинг «Подъём!» деган буйруғи янгради. Солдатлар жуда тезлик билан кийиниша бошлашди. Бир зумда улар саф тортдилар.

— Жангчи йигитларнинг кўпи полвон бўлишаркан-да! — деди Зокир ота.

— Ҳар қандай қийин шароитда ҳам солдатлар хоҳ қуролли, хоҳ қуролсиз ўзларини чаққон ҳимоя қилабилишлари керак, — тушунтирди майор Носир Ортиқов. — Қисмимиз солдатлари орасида спортнинг қуролсиз ўз-ўзини ҳимоя қилиш тури — самбога ихлос қўйганлар сафи кенгаймоқда.

Катта майдонга бир қатор қилиб қўйилган қудратли техника ота-оналарда катта таассурот қолдирди. Қисм командири йиғилганларга ҳарбий техниканинг энг янги нусхалари ҳақида, жумладан, ерда ва сувда юра оладиган танклар, машиналар, замбаракларнинг янги турлари, алоқа аппаратлари, автоматлар ҳақида атрофлича гапириб берди. Янгича сигнал бериш усуллари намойиш қилиб кўрсатилди...

Зокир ота «Солдатлар чойхонаси»га кириб ҳанг-манг бўлаёзди. Маҳалласидаги чойхонадан деярли фарқи йўқ эди-да. Оппоқ дастурхонлар узра ноз-неъматлар муҳайё. Кексалар ҳолироқ ўрнатилган каравотдан жой олишди. Солдатлар қарияларга манзур бўларли кўк ва қора чой дамлаб беришди.

— Ҳарбий қисмга келиб ўғлим билан бирга палов еяман деб ўйламагандим, — дейди Зокир ота. Зиёфатдан кейин яна зал гавжумлашди. Жиддий гап энди бўладигандай Зокир ота саҳнадан кўзини узмасди. Худди шундай бўлди. Уруш ветерани майор Александр Топчий ота-оналар, уруш ва меҳнат ветеранлари номидан солдатларга аталган қалб сўзларини баён қилди:

— Азиз фарзандларимиз, сизлар қўлга киритаётган ютуқлар бизнинг ҳам муваффақиятимиз. Сиздек Ватан посбонлари билан халқимиз ҳамиша фахрланиб келган. Биз, Совет Иттифоқи Қаҳрамони, таниқли санъаткор Самиғ Абдуллаев, «Ташсельмаш» заводининг ветерани Эргаш Отаев, врач Людмила Родькина ва бошқалар шуни истаймизки, Ватан олдидаги бурчингизни виждонан адо этингиз. Эпчил ва қўрқмас, виждонли ва жасур бўлингиз! Тинч ва фаровон ҳаёт ҳамда осойишта турмуш кечиришимиз учун тағин ҳам хушёр ва зийрак бўлинглар.

Зокир ота бу гапларни тинглаб ўтираркан, «Баракалла, хўп топиб гапирди-да» деб кўнглидан ўтказди. Кейин саҳнада турли тилларда қўшиқлар янгради. Йиғилганлар шўх солдатча рақсни мириқиб томоша қилдилар. «Н-» ҳарбий қисмда бўлиб ўтган бу учрашув армия ва халқ бирлигининг ўзига хос тимсоли бўлди. Ҳарбий қисмда меҳмон бўлганлар унутилмас таассуротлар билан қайтишди. Зокир ота Ортиқов ҳам кампири билан қайтаркан, нигоҳида севинч балқиб турарди. Улар ҳам фарзандларининг меҳрига, нигоҳига қонган эдилар.

Ҳ. НОСИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Суратда: Зокир ота Ортиқов ва Саодат хола фарзандлари даврасида.

И. Глауберзон фотоси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 12.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.10 — Мультфильм. 18.20 — Спорт программаси. 18.50 — Тошкент кўргазма заллари бўйлаб. 19.15 — Концерт. 19.40 — «Ахборот». 19.55 — Сирдарё ГРЭСининг беш куни. Иккинчи кун. 20.10 — Ўн минут музика. 20.20 — «Ахборот». 20.40 — Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. 21.10 — Концерт. 22.00 — «ВАҚТ». 22.30 — Ўзбекистон Компартияси тарихи очерклари. 22.50 — Кино оламида. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 11.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 17.40 — МОСКВА. 17.45 — Қушларни муҳофаза этайлик. 18.10 — Бизнинг дарёлар. 18.35 — Спорт ҳақида суҳбатлар. 19.05 — Янгиликлар. 19.15 — Болалар учун кўрсатув. 19.30 — Композитор М. Блантернинг ижодий кечаси. 21.30 — Инсон ва қонун. 22.00 — Ҳужжатли фильмлар. 22.30 — «Оқ йўл». 00.15 — Спорт кундалиги. УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 19.00 — Тошкент янгиликлари. 19.15 — Фильм-концерт. 19.30 — Бадиий фильм. 20.45 — Математика оламига саёҳат. 21.25 — Беш йиллик илғорлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАКЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА 26/II да **Трубадур**, 28/II да **Марварид изловчилар.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 26/II да **Инқилоб тонги**, 27/II да **Абу Райҳон Беруний**, 28/II да **Инқилоб тонги.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 27/II да **Замонали ва Омонали**, 28/II да **Паранжи сирлари.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИА — 26/IIда **Беш кунлик куёв**, 27/II да **Мудҳиш вазият**, 28 /II да **Фидойи.**

КИНО

Тинч океанда ҳам... — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Темир ниқоб — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли (кундуз ва кечқурун), «ЧАЙКА» (11.00, 13.30, 16.00), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (12.00, 17.30), БИЛИМЛАР УЙИ (13.30, 16.00, 18.30), «ДРУЖБА» (11.00, 14.00, 17.00, 19.00).

Инкогнито хоним — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун), «МОСКВА» (11.30, 19.30).

Прерия, Онтарио бўйидаги саргузаштлар — Ғ. ҒУЛОМ номли (кундуз ва кечқурун).

Одам-оркестр, тахта — «МИР» (кундуз ва кечқурун).

Ёввойи қалб — «ВОСТОК» (18.00, 20.00, 21.45), «ЧАЙКА» (18.00, 20.00, 21.45).

Одам-оркестр — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Одиссейнинг саргузаштлари — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

Кашмирдаги севги — С. РАҲИМОВ номли (кундуз ва кечқурун).

Катта программа — «ВОСТОК» (10.00, 13.00, 16.00).

Уч мушкетёр — «МОСКВА» (13.00, 16.15, 20.45).

Ватерлоо — «ДРУЖБА» (12.00, 15.00, 17.40, 20.30).

ОЛМАЛИҚ ШАҲРИДА
2, 3 МАРТДА
1974 ЙИЛГИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ПУЛ-БУЮМ ЛОТЕРЕЯСИНИНГ БИРИНЧИ ЧИҚАРИЛИШИ БЎЙИЧА
ЮТУҚЛАР ТИРАЖИ ЎТКАЗИЛАДИ
ЛОТЕРЕЯ БИЛЕТЛАРИНИ СОТИБ ОЛИНГ!

Маорифимиз жонкуярлари

МЕҲНАТ «МУҲРИ»

— Олдингизга киришга анчадан бери ийманиб юрган эдим, — дея гап бошлади салом-аликдан сўнг ёш ўқитувчи.

— Нима гап? Тинчликми ўзи?— сўради илмий мудир.

— Мактаб коллективидан ҳам, ўқувчиларидан ҳам ҳафа эмасман. Нотўғри касб танлаган эканман. Бошқа бирор соҳада ишламоқчиман. Гапим сизга оғир ботмасин-у... Мана, бугун параллел синфларда дарс ўтдим. Биринчи кирган синфимда нимани гапирган бўлсам, бир соат ўтар-ўтмас ўша гапни бошқа синфда яна қайтардим. Қани ишнинг қизиғи, қани касб жозибаси?!

Гарчи ёш ўқитувчи гапини «сизга оғир ботмасин-у» деб бошлаган бўлса-да, бу суҳбат Оқилхон Зокировга қаттиқ таъсир қилди. Демак, унингча, Оқилхон ака ўзининг қирқ йиллик фаолиятини «қизиғи йўқ» ишга сарфлаб, тишини-тишига қўйиб келган эканда? Эҳтимол, илмий мудир дарс жадвали тузаётганида янглишгандир. Параллел синфларга олдинма-кейин дарс қўйиб нотўғри қилганмикан. Балки, бошқа бирор сабаб бордир? Сабаб аниқланади.

Ишлаётганига эндигина икки йил бўлган ўқитувчининг «жонига теккан», қизиқарсиз туюлган касб бундан қирқ йил аввал ҳам, ҳозир ҳам Оқилхон ака учун бирдай — жозибали ва қизиқарли эди.

Қирқ йил, айтишга осон. Оқилхон Зокиров «Ленин» сўзини араб алифбесида ёзиб, савод чиқарган, сўнгра шу сўзни лотин ва рус алфавитида минг-минглаб ўқувчиларга ёзишни ўргатган, саводини чиқарганлардан!

Саводсизликни тугатиш курсларида педагогликни бошлаган йигит ўттиз саккизинчи йилда ўқитувчилар тайёрлаш курсини ҳам тугатиб олди. Сўнг Тошкент область, Калинин районидаги 19-мактаб, (ҳозирги Чилонзор районидаги 200-ўрта мактаб)да ишлай бошлади. Ўша йилдаёқ мактабга илмий мудир қилиб тайинланди. Бу орада Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти физика-математика факультетининг сиртқи бўлимини тугатди. Оқилхон ака иззат-икром билан пенсияга кузатилгунча шу лавозимда самарали ишлаб келди.

Оқилхон Зокировнинг ҳаёт йўлига назар ташлаган киши ибратли воқеаларнинг шоҳиди бўларди. Яшашдан мақсад шу бўлса керак, деб ҳавас қилади.

Ватан ва халқ бошига оғир кулфат тушган Улуғ Ватан уруши йиллари... У кўнгиллилар қатори она-Ватан ҳимоясига отланди: Кавказ мудофаасида, Украина, Польша ва Чехословакияни озод қилишда иштирок этди. Ўша урушнинг энг оғир кунлари, жон бериб-жон олинаётган вақтларда партия сафига қабул қилишларини сўраб, окоп ичида ариза ёзди, КПСС сафига ўта туриб, «охирги қоним қолгунча фашист босқинчилардан қасос олишга онт ичаман», — деди. Шундай қилди. Оқилхон Зокиров уйга қайтганида унинг кўксида Қизил Юлдуз ордени ва кўплаб медаллар порлаб турарди.

Оқилхон ака яна қадрдон мактабига, билим ўчоғи — болалар қучоғига қайтди. Ёш мутахассисларнинг меҳрибон устози сифатида обрў-эътибор қозонди.

Яқинда Оқилхон ака Зокировнинг туғилганига олтмиш йил, ўқитувчилик фаолиятига қирқ йил тўлганлиги ҳамда уни пенсияга кузатишга бағишлаб, Чилонзор районидаги 200-ўрта мактабда тантанали маросим бўлиб ўтди. «Биз фақат педагоггина эмас, айни чоғда зўр психолог ҳам бўлишимиз керак, — деди юбиляр ҳаяжонланиб, ўқувчини машғулотга жалб қила билиш ўқитувчининг маҳорати ва санъатига боғлиқ. Касбнинг жозибаси ҳам, қизиғи ҳам ана шунда!».

Бу тантана ўз касбидан нолиб кирган ҳалиги ёш ўқитувчига ўзгача таъсир этди. «Ўқитувчига бўлган ҳурмат-эҳтиром шунчалик бўлса керак», деб ўйлади у. Бу маросимга республикамизнинг турли бурчакларидан Оқилхон ака қўлида таҳсил кўрган ёш-ялланглар, шогирдлари йиғилишди. Улар орасида медицина фанлари докторлари Асоид Саидхонов, Обид Абрафоров, химия фанлари доктори Восит Маликов, Чиноз районидаги Охунбобоев номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Комилжон Азимов ва бошқалар бор эди. Мактаб директори Восиқ Ваҳобов ҳам, илмий мудирлар Самад Жалилов, Маҳкам Гадойбоевлар ва бошқа кўплаб ўқитувчилар ҳам отахон муаллимдан илм-фан сирларини ўрганишган эди. Юбиляр номига кўплаб табрикномалар келган.

Мана, ўқитувчининг самарали меҳнати натижаси!

Ёш муаллимнинг эсига ўша суҳбат тушди. Янглишганини чуқурроқ ҳис қилди.

«Халқ маорифи аълочиси» Оқилхон ака Зокиров иззат-икром билан пенсияга кузатилди. Лекин касбига бўлган зўр ҳаваси, болажонлиги, ишсиз бекор туролмаслиги уни сира тинч қўймади. У севган касбини тарк этолмади. Қалби мактаб сари талпинаверади. Мана, яна у машғулот ўтказяпти. Математика фани ҳақида марок билан, тўлқинланиб гапиряпти... Унинг юзларига тикиламан. Юзидаги ажинлар унга ажиб бир гўзаллик бахш этган. Чунки бу ажинлар бемаврyд ўтган умр излари эмас. Бу ажинлар халқ бахт-саодати йўлида қилинган самарали ва баракали меҳнатнинг муҳридир. Зеро, инсоннинг гўзаллиги ҳам меҳнат туфайли.

Р. ШЕРАЛИЕВ,

ТУРНИР БОШЛАНДИ

ЁШЛАР ЎРТАСИДА ХАЛҚАРО ТУРНИР

Ўтган куни Тошкентда халқаро футбол турнири старт олди. Футбол ўйинларини соғинган минглаб чарм тўп мухлислари Марказий «Пахтакор» стадионида ажойиб мусобақанинг гувоҳи бўлдилар. Майдонда СССРнинг биринчи терма командаси билан Швеция коллективи куч синашди. 80 минут давом этган ўйин совет футболчилари ғалабаси билан тугади. Учрашувда ягона тўпни чап қанот ҳужумчиси Пётр Василевский киритди.

Бундан олдинроқ «Политотдел» колхози стадионида Германия Федератив Республикаси билан Финляндия терма командалари учрашган эди. ГФР футболчиларининг техник ва тактик жиҳатдан кучли экани сезилиб турса-да, ўйин анча суст ўтди. Танаффусдан кейин ГФР футболчиси Рюдигер Абрамчик ҳисобни очишга муваффақ бўлди. Шундан кейин ўйин бирмунча жонланди-ю, лекин барибир ҳисоб ўзгармади.

Мазкур турнир бир жиҳатдан ёш футболчилар ўртасида ўтказиладиган Европа биринчилиги саралаш ўйинларига тайёргарлик босқичи бўлса, иккинчидан қардош республикаларда ўринбосарлар тайёрлаш борасидаги ишларни яхшилашни кўзда тутади. Шу боисдан СССР футбол федерацияси сурункасига уч йил Ашхободда ўтказилган турнирни Тошкентга «кўчирди». Галдаги мусобақа Тожикистонда ўтказилса эҳтимол. СССР спорт комитети футбол бошқармасининг оммавий футбол бўлими бошлиғи Г. Забелиннинг фикри ҳам шундай.

А. ИМОМХУЖАЕВ.

МАҚСАД—САРАЛАШ

Мамлакатимизнинг ёш футболчилардан иборат биринчи ва иккинчи командаси тўртинчи марта халқаро турнирда иштирок этади. Чарм тўп усталари ҳар йили Туркманистоннинг пойтахти Ашхободда куч синашиб келардилар. Бу сафар СССР футбол федерациясининг ташаббуси билан ўзига хос катта футбол Тошкентга кўчирилди. Йигитларимиз учрашувларга пухта ҳозирлик кўришган. Турнирда иккала командамизни майдонга туширишдан мақсад истеъдодли ва эпчил ёшларни саралашдир.

Маълумки, СССР ёшлар терма командаси Европа кубоги — УЕФА совринн учун финал ўйинларида иштирок этади. Футболчиларимиз совриндорлик учун Польша ҳамда Чехословакия командалари билан куч синашадилар. Шуни мамнуният билан қайд қилиш керакки, Чехословакия футболчилари билан ўтказилган биринчи ўйинда ғалаба қозондик. Бунга тошкентлик футболчи Олег Еремеев ҳам муносиб ҳисса қўшди. Еремеев бу сафар ҳам терма командамиз составига киритилди. Тошкент турнирида ГФР ва ГДР командалари бизга асосий рақиблик қиладиган кўринади. Чунки бу коллективларда ҳар жиҳатдан бақувват ёшлар тўпланган. Ўйлаймизки, Ўзбекистон пойтахтида ўтказилаётган халқаро турнир мухлисларни хурсанд қилади.

Е. ЛЯДИН,
СССР терма командаларининг бош тренери.

ҲОДИСА

ПИОНЕРЛАР ҲУШЁРЛИГИ

Термиз шаҳридаги Ҳамза номли мактабнинг 7-синф ўқувчилари Муяссар билан Жуманазар уйларига темир йўл бўйлаб кетишаётган эди. Муяссар бирдан тўхтаб қолди:

—Жуманазар қара рельс ёрилибди, тезда хабар бериш керак, — деди ранглари оқариб.

Узоқдан поезд ҳам кела бошлади. Жуманазар темир йўл будкасига югуриб кетди. Муяссар бўлса тезда галстугини ечди-да, уни ҳилпиратгани ҳолда поезд келаётган томонга қараб югурди. Ўн олти цистерна бензинни тортиб келаётган эшелон ҳалокатдан қутқариб қолинди.

Яқинда Термиз темир йўли ходимлари Ҳамза номли мактабга келиб, Муяссар Ҳайитмуродова билан Жуманазар Сувонқуловни номлари ёзилган соат билан мукофотладилар.

Б. БОЛТАЕВ.

ЕР ҚИМИРЛАДИ

Ўтган якшанба куни маҳаллий вақт билан соат 12 дан 22 минут ўтганда Тошкентда ер қимирлади. Унинг кучи 2—3 балл бўлди. «Тошкент» марказий сейсмик станциясининг берган маълумотларига кўра зилзила ўчоғи республикамиз пойтахтидан 200 километр узоқда, Ғаллаорол яқинида экан. Ер силкинишлари, Ғаллаоролда 5—6, Жиззахда 5, Самарқандда 4 балл бўлган.

Э. ҲАЙИТОВ,
«Тошкент» марказий сейсмик станциясининг катта инженери.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

«СОЮЗПЕЧАТЬ» бошқармаси, Валуйка бинокорлик материаллари комбинати
1974 йилда
САВДО ВА ҚУРИЛИШ ТАШКИЛОТЛАРИГА БИНОЛАРНИНГ ИЧИНИ ОҚЛАШ УЧУН ИШЛАТИЛАДИГАН ҲАВОРАНГ, ОЧ ЯШИЛ, ПУШТИ РАНГ ВА ОҚ РАНГДАГИ ҚУРУҚ ОҚАРТИРИШ МАТЕРИАЛЛАРИНИ
ЕТКАЗИБ БЕРАДИ
Бир тоннасининг баҳоси 130 сўм. 3 кг. ва40 кг. қилиб қадоқлаб қўйилган. Юклаш нормаси контейнерда 2,4 тонна, вагонда 50,0 тонна.
Заявкалар қуйидаги адресга юборилсин: Белгород область, Валуйка шаҳри. Тимирязев кўчаси 1-уй, индекс 309710, код 6327.

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси философия ва ҳуқуқ институтининг коллективи институтнинг катта илмий ходими, фалсафа фанлари кандидати Р. М. Имомалиевага отаси **Мираҳмад НЕЪМАТОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Ўзбекистон ССР Юстиция министрлиги маъмурияти, партия ва касаба союз ташкилотлари, Тошкент шаҳар Октябрь район халқ судининг раиси **Эркин ИКРОМОВнинг** бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ◆ ТЕЛЕФОНЛАР: Эълонлар — 338142, коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Р. 03261. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. № 48.